

Astroen izenak

Munduko leku-izen nagusiak arautu ondoren, Euskal Herriaz haraindiko toponimia nagusia amaitzeko, gure planetaz kanpoko lekuen izenei ere, astroen izenei, erreparatu die Euskaltzaindiak. Astronimia toponimiaren atalik ezezagunetakoa da, hain zuzen ere, guregandik urrutien dauden izenez arduratzen baita.

Ezagutzen diren astroen kopurua etengabe handituz doa, eta, astro berriak izendatzeko, kodeak erabiltzen dira nagusiki. Nazioarteko izendapenak dira, eta ez dira, beraz, euskaraz berariaz aztertu behar. Badira, dena den, zenbait astro-izen —astrorik ezagunenei dagozkienak eta maizen erabiltzen direnak—, hizkuntzatik hizkuntzara aldatzen direnak. Haiexek dira arau honen langaia.

Honela antolatuta aztertu dira hemen agertzen diren astro-izenak:

- 1- Planetak eta planeta nanoak
 - 1.1- Planetak
 - 1.2- Planeta nanoak
- 2- Sateliteak
 - 2.1- Lurraren satelitea
 - 2.2- Marteren sateliteak
 - 2.3- Jupiterren sateliteak
 - 2.4- Saturnoren sateliteak
 - 2.5- Uranoren sateliteak
 - 2.6- Neptunoren sateliteak
 - 2.7- Plutonen sateliteak
- 3- Izarrak eta konstelazioak
 - 3.1- Izarren izendapena. Irizpidea
 - 3.2- Eranskina: alfabeto grekoaren letren izenak
 - 3.3- Izarrak distiratsuenetariko batzuk
 - 3.4- Konstelazioak eta asterismoak
 - 3.5- Zodiakoko konstelazioak eta astrologiako zeinuak
 - 3.6- Konstelazioen izenak euskaraz adierazteko irizpidea
 - 3.7- Konstelazioak (88 konstelazio ofizialak)
 - 3.8- Asterismoak
- 4- Nebulosak eta galaxiak
 - 4.1- Nebulosak
 - 4.2- Nebulosa eta galaxietan izen berezia eta izen generikoa lotzeko moduari buruzko irizpidea
 - 4.3- Izen berezia duten nebulosa nagusietako batzuk
 - 4.4.- Galaxiak
 - 4.5- Izen berezia duten galaxia nagusietako batzuk
- 5- Asteroideak, kometak, izar iheskorak eta beste
 - 5.1- Asteroideak
 - 5.2- Irizpidea
 - 5.3- Asteroide nagusiak (225 kilometrotik gorako diametrokoak)
 - 5.4- Kometak
 - 5.5- Izendatzeko irizpidea
 - 5.6- Kometa ezagun batzuk
 - 5.7- Izar iheskorak (meteorozaparradak)
 - 5.8- Izar iheskorak izendatzeko irizpidea

5.9- Izar iheskor ezagunenetariko batzuk

5.10- Eguzki-sistemako beste objektu-multzo batzuk

Arlo horietako bakoitzean, izendegiaz gainera (astro-izenen zerrenda eleaniztunak; guztira 355 astro-izen), izen horien atzean dauden irizpideak ere zehaztu dira, zerrendetan ageri ez diren bestelako astro-izenekin nola joka litekeen erakustearren.

Astro-izenez gainera, bi eranskin osagarri ere ematen dira: planetetako jatorri-adjektiboen zerrenda —planeta-izenekin batera ematen dira— eta alfabeto grekoaren letren izenak, izarrak izendatzeko erabiltzen direnez erabilgarriak gerta baitaitezke.

Astroen izendapena

Nazioarteko Astronomia Batasuna (IAU, International Astronomical Union / UAI, Union astronomique internationale) da nazioarteko erakunde bakarra ortziko argizagiei (izarrak, planetak, asteroideak...) eta haien gainazaleko edozein erliebe-unitateri izena esleitzeko onartuta dagoena. Adostasunez hartzen ditu objektu astronomikoen izendapenari buruzko erabakiak, eta, lege-indarrak ez badu ere, haren erabakiak (hitzarmenak) nazioarteko estandar bihurtzen dira. IAU 1919an sortu zen; gaur egun, 73 estatu kide ditu, eta 10.000 banako bazkidetik gora.

Ortzian objektu berrien bat aurkitzen denean, behin-behineko izendapen sistematiko bat esleitzen zaio, letraz eta zenbakiz osatua; gero, denbora igarotakoan (urteak izan ohi dira, eta, batzuetan, urte asko) behin betiko izena ematen zaio.

IAU sortu baino lehen aurkitutako astro-izenak salbuespen dira. Kometei aurkitzailearen izena ematen zitzaien (*Halley kometak*, adibidez, Edmond Halleyk aurkitua). Asteroideak, berriz, aurkitzailearen gustuaren edo asmamenaren arabera izendatzen ziren. Sateliteak, gehienetan, planetarekin zerikusia duen zerbaiten arabera: Saturnoren sateliteak, adibidez, greziar mitologiako erraldoien eta titanen izenekin; Uranorenak, William Shakespeareren obretako pertsonaien izenekin, Urano ingeles batek aurkitu zuelako.

IAUk irizpide orokorrak landu ditu astroei izenak esleitzeko, eta haien arabera adosten dira, gaur egun, izendapenak.

1- Planetak eta planeta nanoak

1.1- Planetak

Mitologia greko-erromatarretik hartu dira izenak (gure planetaren izena izan ezik). Beraz, izen mitologikoak eta planeten izenak berdin idazten dira. Euskaraz, bada planeta-izen tradizioidun bat: *Artizarra*. Gainerakoak, berriz, mailegatu egiten dira, eta, mitologia-izenetan baitute oinarria, mitonimoa (izen mitologikoa) eta astronimoa (astro-izena) berdin idazten dira.

Irizpide hori ez dagokio noski euskarari bakarrik; alegia, irizpide hori bera erabiltzen da, adibidez, gaztelaniaz, frantsesez eta ingelesez. Konparazio batera, erromatar mitologian, *Mercurius* merkataritzaren jainkoa zen. Frantsesez *Mercur*e idazten da jainko-izen hori, gaztelaniaz *Mercurio*, ingelesez *Mercury*. Eta euskaraz *Merkurio* idazten da, Euskaltzaindiak hala erabakia 1998an, 82. arauan. Jainkoaren izenetik eratorri da planetaren izena, eta jainkoa idazten den bezala idazten da planeta ere frantsesez (*Mercur*e), gaztelaniaz (*Mercurio*) eta ingelesez (*Mercury*). Euskaraz ere, planetaren izena eta jainkoaren izena berdin idaztekoak dira.

euskara	jatorri-adjektiboa	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Artizarra ¹	artizartar	Venus / (herri-izendapena: <i>Lucero del alba</i>)	Vénus / (herri-izendapena: <i>étoile du matin</i>)	Venus / (herri-izendapena: <i>Morning star</i>)
Merkurio	merkuriar	Mercurio	Mercur	Mercury
Lurra ²	lurtar	Tierra, la	Terre, la	Earth, the
Marte	martetar	Marte	Mars	Mars
Jupiter	jupitertar	Júpiter	Jupiter	Jupiter
Saturno	saturnoar	Saturno	Saturne	Saturn
Urano	uranoar	Urano	Uranus	Uranus
Neptuno	neptunoar	Neptuno	Neptune	Neptune

1.2- Planeta nanoak (Nazioarteko Astronomia Batasunak 2006an sortutako kategoria)

Planetak bezala, izen mitologikoetatik eratorri dira planeta nanoen izenak ere. Hau da planeta nanoak euskaraz izendatzeko irizpidea: izenaren jatorria mitologia greko-erromatarrean dagoenean, mitonimoaren grafiarako irizpideak (76. araua) erabili dira. Jatorria bestelako mitologian dagoenean, ez da grafia-aldaketarik egin. Irizpide bikoitz hori bera erabiltzen da gaztelaniaz eta frantsesez ere.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Eris	Eris / Éride	Éris	Eris
Haumea ³	Haumea	Haumea	Haumea
Makemake ⁴	Makemake	Makemake	Makemake
Pluton ⁵	Plutón	Pluton	Pluto

¹ *izar* hitza bezala deklinatzen da: *Artizarra, Artizarreko, Artizarrera, Artizarrean, Artizarraren...* **Venus** izena ere kultismo moduan erabil daiteke (eta **venustar** jatorri-adjektiboa ere bai).

² *lur* hitza bezala deklinatzen da: *Lurra, Lurreko, Lurrera, Lurrean, Lurraren...*

³ Izena Hawaii uharteko *Haumea* jainkosaren izenetik eratorri da.

⁴ Izena Pazko uharteko *Make-Make* jainkoaren izenetik eratorri da.

Zeres	Ceres	Cérès	Ceres

Badira ortzian objektu gehiago planeta nanoaren kategoria izateko hautagai direnak, eta litekeena da IAUK kategoria hori ematea luze baino lehen. Hauek dira planeta nano kategorian sartzeko hautagai izendun nagusiak⁶:

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Higiea	Higía	Hygie / Hygée	Hygiea
Huya	Huya	Huya	Huya
Ixion	Ixión	Ixion	Ixion
Orko ⁷	Orcus	Orcus	Orcus
Palas	Palas	Pallas	Pallas
Quaoar	Quaoar	Quaoar	Quaoar
Sedna	Sedna	Sedna	Sedna
Varuna	Varuna	Varuna	Varuna
Vesta	Vesta	Vesta	Vesta

2- Sateliteak

Sateliteen izenak, gehienetan, mitologia greko-erromatarrean dute oinarria. Halakoetan, grafia bera izan ohi dute izen mitologikoak eta astro-izenak. Mitonimo greko-erromatarrik idazteko irizpideak zehatz-mehatz azaltzen dira 76. arauan, eta aplikatuta agertzen dira 82. arauan, besteak beste (76. araua: *Latin eta greziar pertsona-izen klasikoak euskaraz emateko irizpideei buruzko erabakia*; 82. araua: *Grezia eta Erromako pertsonaia mitologikoak*).

Oro har, grafia egokitzeko orduan, mitonimoa eta astronimoa berdin idazteko irizpide horri jarraitzen diote inguruko hizkuntzek ere, koherentzia betetik ez badago ere. Hauek dira, planetaka antolatuta, sateliteen izenak:

2.1- Lurraren satelitea

⁵ Jatorri-adjektiboa **plutondar** da.

⁶ Badira objektu gehiago planeta nano izateko hautagai direnak, baina zenbaki- eta letra-kode bidez izendatzen dira behin-behinean, hau da, izendapen sistematikoa dute, eta ez benetako izenik. Adibidez: **(225088) 2007 OR₁₀** delakoa 2007an aurkitu zen, eta eguzki-sisteman izenik ez duen astrorik handiena da.

⁷ Berrria eta aski ezezaguna denez, **Orcus** izen kultua (erromatar mitologian du jatorria) erabiltzea ere ez da gaitzestekoa.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Ilargia ^{8,9}	Luna	Lune	Moon

2.2- Marteren sateliteak

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Deimos	Deimos	Déimos	Deimos
Fobos	Fobos	Phobos	Phobos

2.3- Jupiterren sateliteak¹⁰

Jupiterri aurkitutako lehenengo lau sateliteak —satelite galileotarrak— 1614an bataiatu zituen Simom Marius astronomoak (*Io, Europa, Ganimedes, Kalisto*), izen mitologiko grekoak erabiliz. Bosgarren satelitea 1892an aurkitu zen. *Amaltea* izena eman zion Camille Flammarion astronomo frantsesak, eta hala zabaldu zen. XX. mendearen lehen erdian aurkitutako beste sateliteentzat ez zen, hasieran, izen formalik erabili. Proposamen batzuk egin ziren, baina ez ziren zabaldu. 1975ean, IAUko Nomenklatura Batzordeak Jupiter VI-XII sateliteentzako izenak eman zituen Zeus jainko grekoaren maitaleen izenak baliaturik. IAUren 2004ko Batzar Nagusiak erabaki zuen, Jupiterren sateliteak bataiatzeko, Zeusen ondorengoen izenak ere erabiltzea, maitaleen izenez gainera. Eta Jupiter XXXIV sateliteaz geroztik (*Euporia*), Jupiterren satelite guztiek Zeusen alaben izenak erabiliz bataiatu dira.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Adrastea	Adrastea	Adrastée	Adrastea
Aitne	Aitné	Aitné / Aïtné / Aetna	Aitne
Amaltea	Amaltea	Amalthée	Amalthea
Ananke	Ananké / Ananqué	Ananké	Ananke
Aoede	Aeaea	Aoédé	Aoede
Arke	Arché / Arce	Arché	Arche
Autonoe	Autónoe	Autonoé	Autonoe
Elara	Elara	Élara	Elara
Erinome	Erínome	Érinomé	Erinome
Esponde	Espondé / Spondé	Spondé	Sponde

⁸ Honela deklinatzen da: *Ilargia, Ilargiko, Ilargira, Ilargian, Ilargiaren...*

⁹ Jatorri-adjektiboa **ilargitar** da. Onargarria da **selenita** kultismoa ere.

¹⁰ Jupiterrek 66 satelite ezagun ditu. Haietariko 50 oso txikiak dira, 10 kilometro baino gutxiagoko diametrokoak, eta 1975az geroztik aurkitu dira. Orain arte, 50 sateliteri eman zaie izen formalak; eta 16 satelite daude oraindik izen sistematikoa besterik ez dutenak (adibidez, S/2010 J 1, S/2010 J 2, S/2003 J 3...).

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Euante	Euante	Euanthé	Euanthe
Euporia	Euporia	Euporie	Euporie
Euridome	Eurídome	Eurydomé	Eurydome
Europa	Europa	Europe	Europa
Euzelade	Eucelade / Eukélade	Eukéladé	Eukelade
Ganimedes	Ganímedes	Ganymède	Ganymede
Harpalize	Harpálice	Harpalycé	Harpalyke
Hegemone	Hegémone	Hégémone	Hegemone
Helize	Hélice / Heliké	Hélicé	Helike
Hermipe	Hermipé	Hermippé	Hermippe
Hertse	Herse	Hersé	Herse
Himalia	Himalia	Himalia	Himalia
Io	Ío	Io	Io
Isonoe	Isonoé	Isonoé	Isonoe
Jokasta	Yocasta	Jocaste	Iocaste
Kaldene	Caldona	Chaldéné	Chaldene
Kale	Calé	Calé	Kale
Kalikore	Kallichore	Callichore / Kallikhoré	Kallichore
Kalirroe	Calírroe	Callirrhoé / Callirhoé	Callirrhoe
Kalisto	Calisto	Callisto	Callisto
Kalize	Cálice	Calicé / Calycé	Kalyke
Karme	Carmé	Carmé	Carme
Karpo	Carpo	Carpo	Carpo
Kore	Kore / Core	Coré	Kore
Leda	Leda	Léda	Leda
Lisitea	Lisitea	Lysithée	Lysithea
Megaklite	Megaclite	Mégaclité	Megaclite
Metis	Metis	Métis	Metis
Mneme	Mnemea	Mnémé	Mneme
Ortosia	Ortosia	Orthosie	Orthosie
Pasifae	Pasífae	Pasiphaé	Pasiphae
Pasitea	Pasítea	Pasithée	Pasithee

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Praxidize	Praxídice	Praxidiké / Praxidicé	Praxidike
Sinope	Sinope	Sinopé	Sinope
Taigete	Táigete	Taygète / Taygèté	Taygete
Tebe	Tebe	Thébé	Thebe
Telxinoe	Telxínoe	Telxinoé	Thelxinoe
Temisto	Temisto	Thémisto	Themisto
Tione	Tione	Thyoné	Thyone
Zilene	Cilene	Cyllène / Cylléné	Cyllene

2.4- Saturnoren sateliteak¹¹

Saturnoren sateliteen izen modernoak John Herschelek iradoki zituen 1847an. Saturno izen mitologikoarekin erlazioa zuten beste izen mitologikoak erabiltzea proposatu zuen. Garai hartan ezagutzen ziren zazpi sateliteak titanen izenak erabiliz bataiatu ziren, Saturnoren anai-arrebak baitziren. 1848an, Lasellek proposatu zuen 8. sateliteari *Hiperion* izena —beste titan baten izena— ematea. XX. mendean titanen izenak agortu zirenean, mitologia greko-erromatarraren beste izenak edo beste mitologia batzuetako erraldioen izenak erabili ziren sateliteak bataiatzeko. Satelite irregularrak —*Febe* izan ezik— izendatzeko, inuiten eta zelten mitologiako izenak eta Eskandinaviako izotzetako erraldioen izenak erabili dira¹².

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Aegir	Ægir	Ægir	Aegir
Albiorix	Albiorix	Albiorix	Albiorix
Antea	Antea	Anthée	Anthe
Atlas	Atlas	Atlas	Atlas
Bebhionn	Bebhionn	Bebhionn	Bebhionn
Bergelmir	Bergelmir	Bergelmir	Bergelmir
Bestla	Bestla	Bestla	Bestla
Dafnis	Dafnis	Daphnis	Daphnis
Dione	Dione	Dioné	Dione
Egeon	Egeón	Égéon	Aegaeon
Entzelado	Encélado	Encelade	Enceladus

¹¹ Saturnok 62 satelite ezagun ditu. Orain arte, haietarik 53ri eman zaie izen formalak.

¹² Asteroide batzuek Saturnoren sateliteen izen berak dituzte: *55 Pandora*, *106 Dione*, *577 Rea*, *1809 Prometeo*, *1810 Epimeteo* eta *4450 Pan*. Horrez gainera, beste bi asteroidek Saturnoren sateliteen izen berak dituzte, Nazioarteko Astronomia Batasunak grafia-aldaketak ofizialdu baditu ere ingeleserako (*Calypso* satelitea eta *53 Kalypso* asteroidea; *Helene* satelitea eta *101 Helena* asteroidea).

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Epimeteo	Epimeteo	Épiméthée	Epimetheus
Erriapus ¹³	Erriapo	Erriapus	Erriapus
Farbauti	Farbauti	Farbauti	Farbauti
Febe	Febe	Phœbé	Phoebe
Fenrir	Fenrir	Fenrir	Fenrir
Fornjot	Fornjot	Fornjot	Fornjot
Greip	Greip	Greip	Greip
Hati	Hati	Hati	Hati
Helena	Helena	Hélène	Helene
Hiperion	Hiperión	Hypérion	Hyperion
Hyrrokkin	Hyrrokkin	Hyrrokkin	Hyrrokkin
Ijiraq	Ijiraq	Ijiraq	Ijiraq
Jano	Jano	Janus	Janus
Japeto	Jápeto	Japet	Iapetus / Japetus
Jarnsaxa	Jarnsaxa	Jarnsaxa	Jarnsaxa
Kalipso	Calipso	Calypso	Calypso
Kari	Kari	Kari	Kari
Kiviuq	Kiviuq	Kiviuq	Kiviuq
Loge	Loge	Loge	Loge
Metone	Metone	Méthane	Methone
Mimas	Mimas	Mimas	Mimas
Mundilfari	Mundilfari	Mundilfari	Mundilfari
Narvi	Narvi	Narvi	Narvi
Paaliaq	Paaliaq	Paaliaq	Paaliaq
Palene	Palene	Pallène	Pallene
Pan	Pan	Pan	Pan
Pandora	Pandora	Pandore	Pandora
Polux	Pollux	Pollux	Polydeuces
Prometeo	Prometeo	Prométhée	Prometheus
Rea	Rea	Rhêa	Rhea
Siarnaq	Siarnaq	Siarnaq	Siarnaq

¹³ Mitologia zeltako erraldoi baten izenetik eratorria.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingelesa
Skathi	Skadi	Skathi	Skathi
Skoll	Skoll	Skoll	Skoll
Surtur	Surtur	Surtur	Surtur
Suttungr	Suttungr	Suttungr	Suttungr
Tarqeq	Tarqeq	Tarqeq	Tarqeq
Tarvos	Tarvos	Tarvos	Tarvos
Telesto	Telesto	Télesto	Telesto
Tetis	Tetis	Téthys	Tethys
Titan	Titán	Titan	Titan
Ymir	Ymir	Ymir	Ymir

2.5- Uranoren sateliteak

Uranok 27 satelite ezagun ditu, guztiak ere William Shakespeareren eta Alexander Poperen obretako pertsonaien izenez bataiatuak. Aurreko kasuetan ez bezala, hemen ez dago izen mitologikorik jatorrian. Horregatik, jatorrizko grafia atxikitzea da irizpide nagusia. Hala ere, zenbaitetan, pertsonaiak klasiko bihurtu dira, eta ikusten da hizkuntzatik hizkuntzara aldatu egiten dela grafia (adibidez: *Juliet*, *Ophelia*, *Cupid*). Halakoetan, grafia egokitzea hobetsi da (*Julieta*, *Ofelia*, *Kupido*).

euskara	gaztelania	frantsesa	ingelesa
Ariel	Ariel	Ariel	Ariel
Belinda	Belinda	Belinda/ Bélinda	Belinda
Bianca	Bianca	Bianca	Bianca
Desdemona	Desdémona	Desdémone	Desdemona
Stefano	Stefano	Stephano	Stephano
Ferdinand	Ferdinando	Ferdinand	Ferdinand
Francisco	Francisco	Francisco	Francisco
Julieta	Julieta	Juliette	Juliet
Caliban	Calibán	Caliban	Caliban
Cordelia	Cordelia	Cordélia	Cordelia
Cressida	Crésida	Cressida	Cressida
Kupido	Cupido	Cupid	Cupid
Mab	Mab	Mab	Mab
Margarita	Margarita	Margaret / Marguerite	Margaret

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Miranda	Miranda	Miranda	Miranda
Oberon	Oberón	Obéron	Oberon
Ofelia	Ofelia	Ophélie	Ophelia
Perdita	Perdita	Perdita	Perdita
Portia	Porcia	Portia	Portia
Prospero	Próspero	Prospero	Prospero
Puck	Puck	Puck	Puck
Rosalinda	Rosalinda	Rosalinde	Rosalind
Setebos	Setebos	Setebos	Setebos
Sycorax	Sicorax	Sycorax	Sycorax
Titania	Titania	Titania	Titania
Trinculo	Trínculo	Trinculo	Trinculo
Umbriel	Umbriel	Umbriel	Umbriel

2.6- Neptunoren sateliteak

Neptunok 14¹⁴ satelite ezagun ditu. Izenen jatorria izen mitologiko grekoak dira.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Despina	Despina	Despina	Despina
Galatea	Galatea	Galatée	Galatea
Halimede	Halimede	Halimède	Halimede
Laomedeia	Laomedeia	Laomédie	Laomedeia
Larisa	Larisa	Larissa	Larissa
Naiade	Naiad / Náyade	Naïade	Naiad
Nereida	Nereida	Néréide	Nereid
Neso	Neso	Néso	Neso
Proteo	Proteo	Protée	Proteus
Psamate	Psámate	Psamathée	Psamathe
Sao	Sao	Sao	Sao
Talasa	Talasa	Thalassa	Thalassa
Triton	Tritón	Triton	Triton

¹⁴ Azkena 2013ko uztailean aurkitu da, eta ez du oraindik izen berezirik. Haren behin-behineko izendapena S/2004 N1 da.

2.7- Plutonon sateliteak

Plutonek bost satelite ezagun ditu. Haietariko hiru izen mitologiko grekoen izenak erabiliz izendatu dira; beste biek (2011n eta 2012an aurkituak), gaur egun, izendapen sistematikoa besterik ez dute: S/2011 P 1 eta S/2012 P 1.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Hidra	Hidra	Hydra / Hydre	Hydra
Karon	Caronte	Charon	Charon
Nix	Nix	Nix	Nix

3- Izarrak eta konstelazioak

3.1- Izarren izendapena. Irizpidea

Begi hutsez ikusteko bezain distiratsu diren izarrak milaka gutxi batzuk besterik ez dira. Horregatik, izar gehien-gehienek ez dute berezko izenik. Distira handiko izar batzuek baino ez dute izen historikoa, asko arabiar jatorrikoa, Erdi Aroan Europako astronomian arabiar kulturak izan zuen eraginaren isla. Izendunak, guztira, 300-350 inguru dira, eta, maiz, izar distiratsuek izen historiko bat baino gehiago dute, kultura bakoitzak emandakoa. Adibidez, Iparrizarrari, grekoz, *κυνόσουρα* zeritzon, «txakurraren isatsa»; Indiako astronomian, berriz, sanskritoaz, *Dhruvatāra* eta *Grahadhara*, «planeten bermea»; Erdi Aroko islamiar astronomian, *Mismar* izena eman zioten, «orratza» edo «iltzea»; eta abar.

Teleskopioak agertu zirenean, ordura arte ikusezin ziren izar «berri» asko agertu ziren, eta izar-katalogoak sortu ziren izarrei izendapen sistematikoak emateko. Lehenengo izar-katalogo modernoek konstelazioa hartu zuten oinarritzat izarra izendatzeko. Ezagunenetakoa Bayer izendapena da, Johann Bayer alemaniar astronomoak argitaratua 1603an, gaur egun oraindik oso erabilia. Letra greko xehe bat esleitu zion izar bakoitzari —alfa (α), beta (β), gamma (γ)...— izar bakoitzaren konstelazioaren latinezko izenarekin konbinatuta genitiboan. Hala, adibidez, *Aldebaran* izarra α *Tauri* da (*Alfa Tauri*); alegia, Taurus konstelazioko alfa izarra.

Gaur egungo katalogoek letraz eta zenbakiz osatutako kodeak erabiltzen dituzte izarrak izendatzeko¹⁵. GSCII katalogoak, adibidez, ehunka milioi izar ditu.

¹⁵ Katalogoak ugari dira; beraz, baita izar-izendapenak ere. Adibidez, Orion konstelazioko Betelgeuse izar supererraldoi gorriak izendapen hauek ditu: Betelgeuse (izen historikoa); Alpha Orionis (Bayer izendapena); HR 2061 (the *Bright Star Catalog*; Harvard Revised Photometry, HR); BD +7 1055 (*Bonner Durchmusterung*, BD); HD 39801 (*Henry Draper Catalog*, HD); SAO 113271 (*Smithsonian Astrophysical Observatory Catalog*, SAO); PPM 149643 (*Positions and Proper Motions Catalog*, PPM)...

Izarrak euskaraz izendatzeko, nazioarteko izendapena erabiliko da. Salbuespen bakarrak hauek dira:

- *Eguzkia eta Iparrizarra.*

- *Kastor eta Polux* (izen mitologikoak dira, eta hala arautuak daude 82. arauan). Irizpide sistematikoa da izen mitologikoak eta astro-izenak grafia bera izatea (irizpide bera erabiltzen da gure inguruko erdaretan ere).

Bayer izendapena erabiltzen denean, kontuan izan behar da letra grekoak euskarazko grafiarekin erabiltzekoak direla. Adibidez, *Sirius* ortziko izarrik distiratsuenaren Bayer izendapena *Alfa Canis Majoris* da. *Canis Majoris* latina da, eta hizkuntzatik hizkuntzara ez da aldatzen, baina *Alfa* grafia α letra grekoaren izenaren euskarazko grafia da, eta hizkuntza bakoitzaren arabera idaztekoa da. Adibidez:

- ingelesa, frantsesa, alemana, nederlandera...: *Alpha Canis Majoris*.

- gaztelania, italiara, katalana, daniera, suediera...: *Alfa Canis Majoris*.

3.2- Eranskina: alfabeto grekoaren letren izenak

Izarrak izendatzeko Bayer izendapena erabiltzen denean, alfabeto grekoaren letren izenak erabiltzen dira¹⁶. Letra grekoen izenak ez dira beti grafia bera erabiliz idazten gure inguruko hizkuntzetan. Horregatik, lagungarri izango delakoan, alfabeto grekoaren letren euskarazko izenak ematen dira hemen, eranskin gisa.

Alfabeto grekoaren letrak eta letren izenak

larria	xehea	grekoa	euskara	gaztelania	frantsesa	ingelesa
A	α	Άλφα	alfa	alfa	alpha	alpha
B	β	Βήτα	beta	beta	bêta	beta
Γ	γ	Γάμμα	gamma	gamma	gamma	gamma
Δ	δ	Δέλτα	delta	delta	delta	delta
<i>E</i>	ε	Έψιλον	epsilon	épsilon	epsilon	epsilon
Z	ζ	Ζήτα	zeta	dseda	zêta/dzêta	zeta
H	η	Ήτα	eta	eta	êta	eta
Θ	θ	Θήτα	teta	zeta	thêta	theta
I	ι	Ιώτα	iota	iota	iota	iota
K	κ	Κάππα	kappa	kappa	kappa	kappa

¹⁶ Jakina da alfabeto grekoaren letrak —letra guztiak— zientzian eta teknologian ere erruz erabiltzen direla (fisikan, kimikan, biokimikan, astronomian, ingeniartzan...).

larria	xehea	grekoa	euskara	gaztelania	frantsesa	ingelesa
L	λ	Λάμβδα	lambda	lambda	lambda	lambda
M	μ	Μι	mu ¹⁷	mi	mu	mu
N	ν	Νι	nu ¹⁵	ni	nu	nu
Ξ	ξ	Ξι	xi ¹⁸	xi	xi	xi
Ο	ο	Όμικρον	omikron	ómicron	omicron	omicron
Π	π	ῤ Πι	pi	pi	pi	pi
P	ρ	Ρω	ro	ro	rhô	rho
Σ	σ, ς	Σίγμα	sigma	sigma	sigma	sigma
T	τ	Ταυ	tau	tau	tau	tau
Υ	υ	Υψιλον	upsilon ¹⁵	ípsilon	upsilon	upsilon
Φ	φ	Φι	fi ¹⁹	fi	phi	phi
X	χ	Χι	khi ²⁰	ji	khi	chi
Ψ	ψ	Ψι	psi	psi	psi	psi
Ω	ω	Ωμέγα	omega	omega	oméga	omega

3.3- Izarririk distiratsuenetariko batzuk²¹

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa	Bayer izendapena	Bayer laburdura
Eguzkia	Sol	Soleil	Sun		
Sirius	Sirio / Sirius	Sirius	Sirius	Alfa Canis Majoris	α CMa
Canopus	Canopo / Canopus	Canopus	Canopus	Alfa Carinae	α Car
Arcturus	Arturo / Arcturus	Arcturus	Arcturus	Alfa Boötis	α Boo

¹⁷ Ahoskera: [ɣ] ere ahoska daiteke (zubererazko *ũ* bezala).

¹⁸ Ahoskera: [ksi] (*taxi*, *oxido* edo *axioma* hitzetako *-xi-* silaba ahoskatu ohi den moduan, eta ez [ʃi], *xingola*, *lixiba* edo *xinaurri* hitzetako *-xi-* silaba ahoskatzen den moduan).

¹⁹ Greziera klasikoan, ρ hasperedun gisa ahoskatzen zen [p^h], Ipar Euskal Herriko zenbait tokitan *epher* ahoskatzen den bezala.

²⁰ Ahoskera: [x] (gaztelaniazko *ji* bezala, edo Hegoaldean *ijito* ahoskatu ohi den bezala).

²¹ Itxurazko magnitudearen arabera ordenatuta daude.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa	Bayer izendapena	Bayer laburdura
Alfa Centauri / Rigil Kentaurus	Alfa Centauri / Rigil Kentaurus	Alpha Centauri / Alpha du Centaure / Rigil Kentaurus / Rigil Kentarus / Toliman	Alpha Centauri / Rigil Kentaurus / Toliman / Rigel Kent	Alfa Centauri	α Cen A
Vega	Vega	Véga	Vega	Alfa Lyrae	α Lyr
Rigel	Rigel	Rigel	Rigel	Beta Orionis	β Ori
Procyon	Proción / Procyon	Procyon	Procyon	Alfa Canis Minoris	α CMi
Betelgeuse	Betelgeuse	Betelgeuse	Betelgeuse	Alfa Orionis	α Ori
Achernar²²	Achernar	Achernar / Akhenar	Achernar / Achenaar	Alfa Eridani	α Eri
Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri	β Cen
Capella	Capella	Capella	Capella	Alfa Aurigae	α Aur
Altair	Altair	Altaïr	Altair	Alfa Aquilae	α Aql
Aldebaran	Aldebarán	Aldébaran	Aldebaran	Alfa Tauri	α Tau
Spica	Espiga / Spica	Épi / Spica	Spica	Alfa Virginis	α Vir
Antares	Antares	Antarès	Antares	Alfa Scorpii	α Sco
Polux	Pólux	Pollux	Pollux	Beta Geminorum	β Gem
Fomalhaut	Fomalhaut	Fomalhaut	Fomalhaut	Alfa Piscis Austrini	α PsA
Deneb	Deneb	Deneb	Deneb	Alfa Cygni	α Cyg
Beta Crucis / Mimosa / Becrux	Becrux / Mimosa	Beta Crucis / Mimosa / Becrux	Beta Crucis / Mimosa / Becrux	Beta Crucis	β Cru
Regulus	Régulo / Regulus	Régulus	Regulus	Alfa Leonis	α Leo
Alfa Crucis / Acrux	Ácrux	Alpha Crucis / Acrux	Alpha Crucis / Acrux	Alfa Crucis	α Cru

²² Izena arabieratik dator (*akhir an-nahr*), eta "ibaiaren amaiera" esan nahi du. "Akhernar" balitz bezala ahoskatzen da, hau da, [ajernar] (<j> hori gaztelaniazko *je* bezala ahoskatuta).

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa	Bayer izendapena	Bayer laburdura
Adara / Adhara	Adara / Adhara	Adara / Adhara	Epsilon Canis Majoris / Adara / Adhara	Epsilon Canis Majoris	ε CMA
Kastor	Cástor	Castor	Castor	Alfa Geminorum	α Gem
Iparrizarra / Polaris	Estrella Polar / Estrella del Norte / Polaris	étoile polaire / polaire / Polaris	Polaris / North Star / Northern Star / Pole Star	Alfa Ursae Minoris	α UMi
Algol	Algol	Algol	Algol A	Beta Persei	β Per
Denebola	Denébola	Dénébola	Denebola	Beta Leonis	β Leo

OHARRA: Latin klasikoan, honelakoa zen ahoskera: C letra euskarazko K letra bezala ahoskatzen zen (adibidez, *Alfa Centauri* izar-izena *Alfa Kentauri* balitz bezala ahoskatzen zen); QU letra-segida KU ahoskatzen zen (adibidez, *Alfa Aquilae* izar-izena *Alfa Akuilae* ahoskatzen zen). LL letra-segidan, bi L letrak aparteko silabetan baleude bezala ahoskatzen ziren (adibidez, *Capella* izar-izena *Kapel-la* ahoskatzen zen); X letra KS ahoskatzen zen (adibidez, *Polux* izar-izena *Poluks* ahoskatzen zen). G letra berdin ahoskatzen zen ondoko bokala edozein zela ere (adibidez, *Gemini* konstelazio-izeneko lehen silaba, GE, euskaraz *gero* hitzeko lehen silaba bezala ahoskatzen zen). AU, EU, AE eta OE diptongo ziren (adibidez, *Alfa Aurigae* izar-izenean, *Au-ri-gae* dira silabak, eta ez *Au-ri-ga-e*). H letrak hasperena adierazten zuen; PH-ren kasuan, gerora, /f/ eman zuen, eta, CH-ren kasuan, ohikoa zen ez ahoskatzea (adibidez, *Ophiuchus* konstelazio-izena *Ofiukus* ahoskatuko zen).

3.4- Konstelazioak eta asterismoak

Konstelazioak izar-elkarte konbentzionalak dira. Antzinako herri eta zibilizazioek, zeru-eskualde berean ikusten diren izar batzuk irudizko lerroz loturik, izar-taldeak irudikatu zituzten, eta siluetak osatu. Nazioarteko Astronomia Batasunak, 1930ean, zeru-esfera 88 konstelaziotan multzokatu zuen, eta konstelazio bakoitzaren mugak zehatz-mehatz zedarritu zituen (88 horietatik 48 jada II. mendean zerrendatu zituen Ptolomeok).

Konstelazioak, beraz, zeru-koordinatu bidez adierazten dira gaur egun, eta ez izarretik izarerara doazen lerroen bidez. Dena den, konstelazio askoren izenak konstelazioko izar distiratsuenen arteko lerroek osatzen duten irudizko formatatik datoz.

Zerutik ikusita irudizko forma bat osatzen duen izar-multzoari baina ofizialki konstelaziotzat onartuta ez dagoenari *asterismo* deritzo. Asterismoa, hala, konstelazio baten parte bat izan daiteke, edo konstelazio desberdinetako izarrez osatuta egon daiteke.

Konstelazioak latinez izendatzen dira nazioartean, eta konstelazio-izen bakoitzak bi forma ditu; nominatiboa, konstelazioa bakarrik erabiltzen denean, eta genitiboa, izarren izenetan erabiltzen denean. Adibidez, *Aquila* konstelazioak (nominatiboa) *Aquilae* forma (genitiboa)

hartzen du izar baten izenaren parte denean; hala, *Altair* izarren izen sistematikoa *Alfa Aquilae* da (*Aquila* konstelazioko alfa izarra).

Izenaz gainera, konstelazio bakoitzak hiru letrako laburdura du, Nazioarteko Astronomia Batasunak onartua. Adibidez, *Andromedaren* laburdura *And* da, eta *Aquilarena* *Aql*. Latinezko izendapenaz gainera, ohikoa da hizkuntza bakoitzean latinezko izena itzultzea; hala, bi izendapenak erabili ohi dira: latinezkoa (ofiziala eta ohikoa testu teknikoetan) eta itzulpena (ohikoa dibulgazio-testuetan). Adibidez, *Aquila* eta *Auriga* konstelazioak honela izendatzen dira inguruko hizkuntzetan:

- gaztelaniaz: *Águila/Aquila; Cochero/Auriga*
- frantsesa: *Aigle/Aquila; Cocher/Auriga*
- ingelesa: *Aquila/Eagle; Auriga/Charioteer*
- alemana: *Adler/Aquila; Fuhrmann/Auriga*
- katalana: *Àguila/Aquila; Cotxer/Auriga*
- nederlandera: *Arend/Aquila; Voerman/Auriga*

Beste konstelazio gutxi batzuek mitologian dute jatorria. Halakoetan ere, ohikoa da, izen mitologikoetan gertatzen den bezala, grafia moldatzea. Adibidez:

- gaztelaniaz: *Pegaso; Casiopea*
- frantsesa: *Pégase; Cassiopée*
- ingelesa: *Pegasus; Cassiopeia*
- alemana: *Pegasus; Kassiopeia*
- katalana: *Pegàs; Cassiopea*
- nederlandera: *Pegasus; Cassiopeia*

3.5- Zodiakoko konstelazioak eta astrologiako zeinuak

Aipamen berezia behar dute zodiakoko hamabi konstelazioak. 1571n argitaratu zituen Joanes Leizarragak *Kalendrera* egutegia, eta latinez eman zituen zodiakoko 12 konstelazioen izenak.

Geroago, beste idazle batzuek (Larramendi, Arana Goiri, Ibiñagabeitia, Berazadi...) itzulpenak egin edo asmatu zituzten, hala nola Zezenaga (Taurus), Bikieta (Gemini) edo Neskaga (Virgo).

Gaur egungo testuetan, konstelazioak aipatzeko, latinezko izendapena erabiltzen da entziklopedietan eta testu teknikoetan. Eta itzulpena ere ematen da, zenbaitetan, baliokide gisa. Adibidez, *Taurus* = *Zezena*.

Zodiakoko konstelazioei sinboloak esleitzen zaizkienez eta astronomian ez ezik astrologian ere erabiltzen direnez, normala da erdaretan itzulpenak edo grafia-aldaketak gertatzea. Hala, gaztelaniaz, zodiakoko konstelazioen latinezko izen askoren grafia egokitu egin da (*Tauro*, *Géminis*, *Escorpio*, *Acuario*...), eta beste batzuen ez (*Aries*, *Virgo*, *Libra*, *Leo*). Frantsesez itzuli egin ohi dira (*Bélier*, *Taureau*, *Gémeaux*, *Lion*, *Vierge*...). Ingeleseztan, latinezko izenak erabili ohi

dira, baina *Scorpio* eta *Capricorn* grafiak egokitu egiten dira; alemanez, latinezkoak eta itzulpenak erabiltzen dira. Italieraz, egokitu eta itzuli egiten dira.

Horiek horrela, 1) euskal tradizioa arakaturik, 2) euskarazko gaur egungo hiztegi eta entziklopedietako jokabidea ikusirik, 3) nazioarteko jokabide teknikoak ikusirik eta 4) inguruko erdaretako erabilera aztertutik, izen hauek onartu ditu Euskaltzaindiak zodiakoko konstelazio eta zeinuen izenatarako: testu teknikoetan, jasoetan edo formaletan, latinezko izendapena erabiliko da, lehentasunez; gainerakoetan, izendapen moldatuak edo itzuliak erabil daitezke.

Euskara	Sinboloa	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa	Alemana	Italiera
Aquarius / Akuarioa		Acuario	Verseau	Aquarius	Wassermann	Aquario
Aries / Aharria		Aries	Bélier	Aries	Widder	Ariete
Cancer / Karramarroa		Cáncer	Cancer	Cancer	Krebs	Cancro
Capricornus / Kaprikornioa		Capricornio	Capricorne	Capricorn	Steinbock	Capricorno
Gemini / Bikiak		Géminis	Gémeaux	Gemini	Zwillinge	Gemelli
Leo / Lehoia		Leo	Lion	Leo	Löwe	Leone
Libra / Balantza		Libra	Balance	Libra	Waage	Bilancia
Pisces / Arrainak		Piscis	Poissons	Pisces	Fische	Pesci
Sagittarius / Sagitariora		Sagitario	Sagittaire	Sagittarius	Schütze	Sagittario
Scorpius / Eskorpioia		Escorpio	Scorpion	Scorpio	Skorpion	Scorpione
Taurus / Zezena		Tauro	Taureau	Taurus	Stier	Toro
Virgo / Birjina		Virgo	Vierge	Virgo	Jungfrau	Vergine

3.6- Konstelazioen izenak euskaraz adierazteko irizpidea

Euskaraz, konstelazioen izenak adierazteko, komeni da nazioarteko formak —latinezko grafia— erabiltzea, hainbat komeniago testuak zenbat eta teknikoago edo jasoago izan. Nolanahi ere, latinezko izenen itzulpenak edo egokitzapenak ere —azalpen-izenak— erabil daitezke, bigarren mailan, testu didaktikoetan edo azalpen gisa.

Konstelazio-izen guztiek ez dute erabilera-maiztasun bera, eta izen guztiak, egokitzapenari edo itzulpenari begira, ez dira berdinak. Adibidez, *Antlia* konstelazioaren azalpen-izena *Makina pneumatikoa* da (en *Air Pump*; es *Máquina neumática*; fr *Machine pneumatique*; de *Luftpumpe*). Ziur asko, errazago erabiliko da *Antlia* konstelazioa izendapena *Makina pneumatikoaren konstelazioa* izendapena baino.

Baina, bestalde, litekeena da, adibidez, *Camelopardalis* konstelazioa izendapena baino errazago erabiltzea *Jirafa(ren) konstelazioa* izendapena.

3.7- Konstelazioak (88 konstelazio ofizialak)

Euskarazko izena (azalpen-izena)	Latinezko izena (nazioarteko izena)	Genitiboa	Gaztelaniazko egokitzapena edo azalpen-izena	Frantsesezko egokitzapena edo azalpen-izena	Ingelesezko azalpen-izena
Andromeda	Andromeda	Andromedae	Andrómeda	Andromède	the Chained Maiden
Antlia (Makina pneumatikoa)	Antlia	Antliae	la Máquina neumática	Machine pneumatique	the Air Pump
Apus (Paradisuko hegaztia)	Apus	Apodis	el Ave del Paraíso	Oiseau de paradis	the Bird of Paradise
Aquarius (Akuarioa)	Aquarius	Aquarii	Acuario	Verseau	the Water Bearer
Aquila (Arranoa)	Aquila	Aquilae	el Águila	Aigle	the Eagle
Ara (Aldarea)	Ara	Arae	el Altar	Autel	the Altar
Aries (Aharria)	Aries	Arietis	el Carnero	Bélier	the Ram
Auriga (Gurdizaina)	Auriga	Aurigae	el Cochero	Cocher	the Charioteer
Boötes (Itzaina)	Boötes	Boötis	el Boyero / el Pastor	Bouvier	the Herdsman
Caelum (Zizela)	Caelum	Caeli	el Cincel	Burin	the Engraving Tool
Camelopardalis (Jirafa)	Camelopardalis	Camelopardalis	la Jirafa	Girafe	the Giraffe
Cancer (Karramarroa)	Cancer	Cancri	el Cangrejo	Cancer	the Crab
Canes venatici (Ehiza-txakurrak)	Canes Venatici	Canum Venaticorum	los Perros de caza	Chiens de chasse	the Hunting Dogs
Canis Maior (Txakur Handia)	Canis Major	Canis Majoris	el Perro Mayor	Grand Chien	the Great Dog
Canis Minor (Txakur Txikia)	Canis Minor	Canis Minoris	el Perro Menor	Petit Chien	the Lesser Dog

Euskarazko izena (azalpen-izena)	Latinezko izena (nazioarteko izena)	Genitiboa	Gaztelaniazko egokitzapena edo azalpen-izena	Frantsesezko egokitzapena edo azalpen-izena	Ingelesezko azalpen-izena
Capricornus (Kaprikornioa)	Capricornus	Capricorni	Capricornio	Capricorne	the Sea Goat
Carina (Gila)	Carina	Carinae	la Quilla	Carène	the Keel
Cassiopeia (Kasiopea)	Cassiopeia	Cassiopeiae	Casiopea	Cassiopée	the Seated Queen
Centaurus (Zentauroa)	Centaurus	Centauri	el Centauro	Centaure	the Centaur
Cepheus (Zefeo)	Cepheus	Cephei	Cefeo	Céphée	the King
Cetus (Balea)	Cetus	Ceti	Ceto	Baleine	the Sea Monster
Chamaeleo (Kameleioa)	Chamaeleon	Chamaeleontis	el Camaleón	Caméléon	the Chameleon
Circinus (Konpasa)	Circinus	Circini	el Compás	Compas	the Compass
Columba (Usoa)	Columba	Columbae	la Paloma	Colombe	the Dove
Coma Berenices (Berenizeren adatsa)	Coma Berenices	Comae Berenices	la cabellera de Berenice	Chevelure de Bérénice	the Bernice's Hair
Corona Australis (Hego Koroa)	Corona Australis	Coronae Australis	la Corona Austral	Couronne australe	the Southern Crown
Corona Borealis (Ipar Koroa)	Corona Borealis	Coronae Borealis	la Corona Boreal	Couronne boréale	the Northern Crown
Corvus (Belea)	Corvus	Corvi	el Cuervo	Corbeau	the Crow
Crater (Kopa)	Crater	Crateris	la Copa	Coupe	the Cup
Crux (Hego Gurutzea)	Crux	Crucis	la Cruz del Sur	Croix du Sud	the Southern Cross
Cygnus (Zisnea)	Cygnus	Cygni	el Cisne	Cygne	the Swan
Delphinus (Izurdea)	Delphinus	Delphini	el Delfín	Dauphin	the Dolphin
Dorado (Urrezko arraina)	Dorado	Doradus	el Pez dorado	Dorade	the Swordfish
Draco (Herensugea)	Draco	Draconis	el Dragón	Dragon	the Dragon
Equuleus (Zaldia)	Equuleus	Equulei	el Caballo	Petit Cheval	the Little Horse
Eridanus (Eridano)	Eridanus	Eridani	el Río	Éridan	the River

Euskarazko izena (azalpen-izena)	Latinezko izena (nazioarteko izena)	Genitiboa	Gaztelaniazko egokitzapena edo azalpen-izena	Frantsesezko egokitzapena edo azalpen-izena	Ingelesezko azalpen-izena
Fornax (Labea)	Fornax	Fornacis	el Horno	Fourneau	the Furnace
Gemini (Bikiak)	Gemini	Geminorum	Géminis / Los Gemelos	Gémeaux	the Twins
Grus (Kurriloa)	Grus	Gruis	la Grulla	Grue	the Crane
Hercules (Herkules)	Hercules	Herculis	Hércules	Hercule	the Hercules
Horologium (Erlojua)	Horologium	Horologii	el Reloj	Horloge	the Clock
Hydra (Hidra)	Hydra	Hydrae	Hidra	Hydre	the Female Water Snake
Hydrus (Itsas suge arra)	Hydrus	Hydri	la Serpiente marina	Hydre mâle	the Male Water Snake
Indus (Indiarra)	Indus	Indi	el Indio	Indien	the Indian
Lacerta (Muskerra)	Lacerta	Lacertae	el Lagarto	Lézard	the Lizard
Leo (Lehoia)	Leo	Leonis	el León	Lion	the Lion
Leo Minor (Lehoi Txikia)	Leo Minor	Leonis Minoris	el León Menor	Petit Lion	the Lesser Lion
Lepus (Erbia)	Lepus	Leporis	la Liebre	Lièvre	the Hare
Libra (Balantza)	Libra	Librae	la Balanza	Balance	the Scales
Lupus (Otsoa)	Lupus	Lupi	el Lobo	Loup	the Wolf
Lynx (Katamotza)	Lynx	Lyncis	el Lince	Lynx	the Lynx
Lyra (Lira)	Lyra	Lyrae	la Lira	Lyre	the Lyre
Mensa (Mahaia)	Mensa	Mensae	la Mesa	Table	the Table Mountain
Microscopium (Mikroskopioa)	Microscopium	Microscopii	el Microscopio	Microscope	the Microscope
Monoceros (Adarbakarra)	Monoceros	Monocerotis	el Unicornio	Licorne	the Unicorn
Musca (Eulia)	Musca	Muscae	la Mosca	Mouche	the Fly
Norma (Erregela)	Norma	Normae	La Regla	Règle	the Carpenter's Square
Octans (Oktantea)	Octans	Octantis	el Octante	Octant	the Octant
Ophiuchus (Ofiuko)	Ophiuchus	Ophiuchi	Ofiuco	Ophiuchus	the Serpent Bearer

Euskarazko izena (azalpen-izena)	Latinezko izena (nazioarteko izena)	Genitiboa	Gaztelaniazko egokitzapena edo azalpen-izena	Frantsesezko egokitzapena edo azalpen- izena	Ingeleseko azalpen-izena
Orion (Ehiztaria)	Orion	Orionis	Orión	Orion	the Hunter
Pavo (Pauma)	Pavo	Pavonis	el Pavo real	Paon	the Peacock
Pegasus (Pegaso)	Pegasus	Pegasi	Pegaso	Pégase	the Winged Horse
Perseus (Pertseo)	Perseus	Persei	Perseo	Persée	the Hero
Phoenix (Fenix)	Phoenix	Phoenicis	el Fénix	Phénix	the Phoenix
Pictor (Pintatzailea)	Pictor	Pictoris	la Paleta del Pintor	Peintre	the Painter's Easel
Pisces (Arrainak)	Pisces	Piscium	Piscis / los Peces	Poissons	the Fishes
Piscis Austrinus (Hegoaldeko Arraina)	Piscis Austrinus	Piscis Austrini	el Pez Austral	Poisson austral	the Southern Fish
Puppis (Popa)	Puppis	Puppis	la Popa	Poupe	the Stern
Pyxis (Iparrorratza)	Pyxis	Pyxidis	la Brújula	Boussole	the Compass
Reticulum (Sarea)	Reticulum	Reticuli	el Retículo	Réticule	the Reticule
Sagitta (Gezia)	Sagitta	Sagittae	la Flecha	Flèche	the Arrow
Sagittarius (Sagitariora)	Sagittarius	Sagittarii	Sagitario	Sagittaire	the Archer
Scorpius (Eskorpioia)	Scorpius	Scorpii	el Escorpión	Scorpion	the Scorpion
Sculptor (Eskultorea)	Sculptor	Sculptoris	el Escultor	Sculpteur	the Sculptor
Scutum (Ezkutua)	Scutum	Scuti	el Escudo	Écu de Sobieski	the Shield
Serpens (Sugea)	Serpens	Serpentis	la Serpiente	Serpent	the Serpent
Sextans (Sestantea)	Sextans	Sextantis	el Sextante	Sextant	the Sextant
Taurus (Zezena)	Taurus	Tauri	Tauro, el Toro	Taureau	the Bull
Telescopium (Teleskopioa)	Telescopium	Telescopii	el Telescopio	Télescope	the Telescope
Triangulum (Triangelua)	Triangulum	Trianguli	el Triángulo	Triangle	the Triangle

Euskarazko izena (azalpen-izena)	Latinezko izena (nazioarteko izena)	Genitiboa	Gaztelaniazko egokitzapena edo azalpen-izena	Frantsesezko egokitzapena edo azalpen-izena	Ingeleseko azalpen-izena
Triangulum Australe (Hegoaldeko Triangelua)	Triangulum Australe	Trianguli Australis	el Triángulo Austral	Triangle austral	the Southern Triangle
Tucana (Tukana)	Tucana	Tucanae	el Tucán	Toucan	the Toucan
Ursa Maior (Hartz Handia)	Ursa Major	Ursae Majoris	la Osa Mayor, el Carro	Grande Ourse	the Great Bear
Ursa Minor (Hartz Txikia)	Ursa Minor	Ursae Minoris	la Osa Menor	Petite Ourse	the Little Bear
Vela (Bela)	Vela	Velorum	la Vela	Voiles	the Sails
Virgo (Birjina)	Virgo	Virginis	Virgo, la Virgen	Vierge	the Maiden
Volans (Arrain Hegalaria)	Volans	Volantis	el Pez volador	Poisson volant	the Flying Fish
Vulpecula (Azeria)	Vulpecula	Vulpeculae	el Zorro	Petit Renard	the Fox

3.8- Asterismoak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Gurdia / Zazpi ahuntzak	Carro / Cazo	Grande Casserole / Grand Chariot	Big Dipper / Plough / Saptarishi
Orionen Gerrikoa / Hiru Izarrak	el cinturón de Orión / las Tres Marías	ceinture d'Orion / baudrier d'Orion	Orion's Belt / Belt of Orion
Udako Triangelua	el Triángulo de verano / el Triángulo estival	Triangle d'été	The Summer Triangle
Neguko Triangelua	el Triángulo Invernal	Triangle d'hiver	Winter Triangle / Great Southern Triangle)
Ipar Gurutzea	la Cruz del Norte	Croix du nord	Northern Cross

4- Nebulosak eta galaxiak

4.1- Nebulosak

Nebulosak (latinez, nebulae, "hodeiak") izarrarteko eskualdeak dira, hauts kosmiko, hidrogenoz, helioz eta beste gas ionizatu batzuek osatuak. Nebulosa asko izar-sorlekuak dira.

Teleskopioa asmatu aurretik, nebulosa izena erabili zen itxura lausoko astro oro izendatzeko. Hori dela eta, batzuetan galaxiei ere nebulosa deritze oraindik; hala ere, gaur egun, bereizi beharrekoak dira. Nebulosak izendatzeko, kode alfanumeriko sistematikoak erabiltzen dira, baina badira nebulosa gutxi batzuk izendapen berezia ere badutenak, Lurretik behatuta itxuraz duten formaren izenaz izendatzen baitira. Izen horiek hizkuntzatik hizkuntzara itzuli egiten dira. Euskaraz ere, horrenbestez, euskaraz izendatuko dira.

4.2- Nebulosa eta galaxietan izen berezia eta izen generikoa lotzeko moduari buruzko irizpidea

1- Astroaren izena izen berezi batetik eratorria denean eta bakuna denean, aposizioa hobetsiko da. Adibidez:

Barnard begizta, Orion nebulosa, Andromeda galaxia, Hoag objektua.

2- Astroaren izena izen arrunt batetik eratorria denean, ez da izenlaguna erabiliko, baizik eta aposizioa. Adibidez:

Inurri nebulosa, Zaldi-buru nebulosa, Gurdi-gurpil galaxia, Zapaburu galaxia.

3- Astroaren izendapenean izenondorik edo izenlagunik baldin badago, izenlaguna erabiliko da. Adibidez:

Magallaesen Hodei Txikia, Lauki Gorriaren nebulosa.

4.3- Izen berezia duten nebulosa nagusietako batzuk

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Inurri nebulosa	nebulosa de la Hormiga	nébuleuse de la Fourmi	Ant Nebula
Barnard begizta	anillo de Barnard	boucle de Barnard	Barnard's Loop
Bumeran nebulosa	nebulosa (del) Boomerang	nébuleuse du Boomerang	Boomerang Nebula
Katu-begi nebulosa	nebulosa Ojo de Gato	nébuleuse de l'Œil de Chat	Cat's Eye Nebula
Karramarro nebulosa	nebulosa del Cangrejo	nébuleuse du Crabe	Crab Nebula
Arrano nebulosa	nebulosa del Águila	nébuleuse de l'Aigle	Eagle Nebula
Eskimal nebulosa / Pailazo nebulosa	nebulosa del Esquimal	nébuleuse du Clown / nébuleuse de l'Esquimau	Eskimo Nebula / Clownface Nebula / Caldwell 39
Eta Carinae nebulosa / Gila nebulosa	Nebulosa de la Quilla / Nebulosa de Carina / Nebulosa de Eta Carinae	nébuleuse de la Carène	Eta Carinae Nebula / Carina Nebula
Helize nebulosa	nebulosa de la Hélice, nebulosa Helix	nébuleuse de l'Hélice	Helix Nebula / The Helix
Harea-erloju nebulosa	nebulosa Reloj de Arena	nébuleuse du Sablier	Hourglass Nebula / Engraved Hourglass Nebula

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Zaldi-buru nebulosa	nebulosa Cabeza de Caballo	nébuleuse de la Tête de Cheval	Horsehead Nebula
Aintzira nebulosa	nebulosa de la Laguna	nébuleuse de la Lagune	Lagoon Nebula
Orion nebulosa	nebulosa de Orión	nébuleuse d'Orion	Orion Nebula
Pelikano nebulosa	nebulosa Pelícano	nébuleuse du Pélican	Pelican Nebula
Lauki Gorriaren nebulosa	nebulosa del Cuadrado Rojo	nébuleuse du carré rouge	Red Square Nebula
Eraztun nebulosa	nebulosa del Anillo / nebulosa anular de la Lyra	nébuleuse de l'Anneau / nébuleuse de la Lyre	Ring Nebula
Arroseta nebulosa	Nebulosa de la Roseta	nébuleuse de la Rosette	Rosette Nebula
Tarantula nebulosa	nebulosa de la Tarántula	nébuleuse de la Tarentule	Tarantula Nebula

4.4.- Galaxiak

Galaxiak izarrez, gas-hodeiz, planetaz, hauts kosmikoz eta materia ilunez osatutako multzoak dira. Jotzen da unibertso behagarrian ehun mila milioi galaxiatik gora daudela. Izarrekin gertatzen den bezala, galaxia gehienek ez dute izenik, katalogo-zenbaki bat besterik ez dira.

Nebulosekin gertatzen den bezala, kode alfanumeriko sistematikoak erabiltzen dira galaxiak izendatzeko, baina badira galaxia gutxi batzuk izendapen berezia ere badutenak, Lurretik behartuta itxuraz duten formaren izenaz izendatzen baitira. Holako kasuetan, izen horiek hizkuntzatik hizkuntzara itzuli egiten dira. Euskaraz ere, horrenbestez, euskaraz izendatuko dira.

4.5- Izen berezia duten galaxia nagusietako batzuk

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Esne Bidea / (Donejakue Bidea)²³	Vía Láctea	Voie lactée	Milky Way
Andromeda galaxia	galaxia de Andrómeda	galaxie d'Andromède	Andromeda Galaxy
Bode galaxia	galaxia de Bode	galaxie de Bode	Bode's Galaxy
Gurdi-gurpil galaxia	galaxia de la Rueda de Carro	galaxie de la roue de chariot	Cartwheel Galaxy
Zigarro galaxia	Galaxia del Cigarro	galaxie du Cigare	Cigar Galaxy

²³ Tradiziozko izendapen kristaua, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Hoag objektua	objeto de Hoag	objet de Hoag	Hoag's Object
Magallaesen Hodei Handia	Gran Nube de Magallanes	Grand Nuage de Magellan	Large Magellanic Cloud
Magallaesen Hodei Txikia	Pequeña Nube de Magallanes	Petit Nuage de Magellan	Small Magellanic Cloud
Mayall objektua	objeto de Mayall	objet de Mayall	Mayall's Object
Haizagailu galaxia	galaxia del Molinete	galaxie du Moulinet	Pinwheel Galaxy
Sombrero galaxia²⁴	galaxia del Sombrero	galaxie du Sombrero	Sombrero Galaxy
Ekilore galaxia	galaxia del Girasol	galaxie du Tournesol	Sunflower Galaxy
Zapaburu galaxia	galaxia del Renacuajo	galaxie du Têtard	Tadpole Galaxy
Zurrunbilo galaxia	galaxia Remolino	galaxie du Tourbillon	Whirlpool Galaxy

5- Asteroideak, kometak, izar iheskorak eta beste

5.1- Asteroideak

Asteroideak Eguzkiaren inguruan eta gehienbat Marteren eta Neptunoren artean (asteroide-gerriko deritzon tartean) biratzen diren gorputz txikiak dira, planeta nanoak baino txikiagoak eta meteoroideak baino handiagoak. Jotzen da asteroide-gerrikoan soilik kilometro batetik gorako diametroko bi milioi asteroide inguru daudela.

5.2- Irizpidea

Asteroideak izendatzeko, gainerako astro-izenetan bezala jokatuko da. Astronimoaren jatorria mitologia greko-erromatarrean dagoenean, izen mitologikoak eta astro-izenak grafia beraz idatziko dira.

5.3- Asteroide nagusiak (225 kilometrotik gorako diametrokoak)^{25,26}

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Interamnia	Interamnia	Interamnia	Interamnia
Europa	Europa	Europe	Europa

²⁴ Ingeleseko *sombrero* hitzetik dator, zeinak mexikar kapela adierazten baitu; gaztelaniazko *sombrero* hitzetik mailegatu du ingelesak, eta adiera murriztu dio.

²⁵ Diametro handienetik txikienera ordenatuta.

²⁶ *Zeres, Palas, Vesta* eta *Higiea* planeta nanoen kategorian sartu dira (*Zeres*, gaur egun, planeta nanoa da; gainerako hirurak, berriz, izangaiak dira).

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
David	David	David	David
Silvia	Silvia	Sylvia	Sylvia
Zibele	Cibeles	Cybèle	Cybele
Eunomia	Eunomia	Eunomie	Eunomia
Juno	Juno	Junon	Juno
Eufrosine	Eufrósine	Euphrosyne	Euphrosyne
Hektor	Héctor	Hector	Hektor
Tisbe	Tisbe	Thisbé	Thisbe
Bamberga	Bamberga	Bamberga	Bamberga
Patientia	Patientia	Patientia	Patientia

5.4- Kometak

Kometak eguzki-sistemako argizagi-motetako bat dira. Eguzkiaren inguruan orbitatzen dute oso orbita eliptikoekin. Eguzkiaren ondotik pasatzean direnean sublimatzen den material solidoz osaturik daude, eta, orduan, isats edo adats moduko bat erakusten dute. Kometa hitza grekozko *komêtês* (Κομήτης) hitzetik dator ("iletsu", "adasdun"). Nomenklatura sistematikoko hitzarmena onartu aurretik, aurkitzailearen izenaz bataiatzen ziren kometak: *Halley* kometa, *Encke* kometa... Hala ere, astronomiaren aurrerabidearen ondorioz aurkitutako kometa-kopurua izugarri handitu zela eta, 1994an Nazioarteko Astronomia Batasunak izendapen-sistema berri bat onartu zuen, eta sistema hori erabiltzen da harrezkero. Adibidez, *Halley* kometaren izen sistematikoa 1P/1682 Q1 da.

5.5- Izendatzeko irizpidea

Kometa ezagunen izenak aurkitzailearen izenaz izendatzen dira, kometa hitza aposizioan doala: *Halley kometa*.

5.6- Kometa ezagun batzuk

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Halley kometa	cometa Halley	comète de Halley	Halley's Comet / Comet Halley
Encke kometa	cometa Encke	comète de Encke	Encke's Comet / Comet Encke
Hale-Bopp kometa	cometa Hale-Bopp	comète Hale-Bopp	Comet Hale–Bopp

Shoemaker-Levy 9 kometa	Shoemaker-Levy 9	comète Shoemaker-Levy 9	Comet Shoemaker– Levy 9

5.7- Izar iheskorak (meteoro-zaparradak)

Kometak eguzki-sistemaren kanpoaldetik iragaten direnean, haien gainazaleko gas eta materialak, eguzki-haizearen eraginez, espaziora irten eta Eguzkia orbitatzen hasten dira. Hala, meteoro-lasterrak sortzen dira. Lurraren orbitak laster horietako batzuk zeharkatzen dituenean, meteoro-zaparradak sortzen dira: izar iheskorak. Batzuk urtero errepikatzen dira.

5.8- Izar iheskorak izendatzeko irizpidea

Izar iheskorren izenak erradiantea²⁷ itxuraz dagoen konstelazioaren izenetik eratortzen dira, eta meteoro-zaparraden izenak *-id* atzizkiak eraten dira. Atzizki hori jatorria adierazteko *-ἴδος* (*-idos*) atzizki patronimiko greko femeninotik eratorri da²⁸, zeina latinera *-ides* forman iragan baitzen. Pluralez izendatzen dira, izar iheskorren multzo osoa adierazteko.

Beraz, izarren antzeko nomenklatura dute, baina, izarretan erabiltzen den latinezko posesiboaren deklinabidearen ordeztu, *-id* atzizkia eranstean zaie. Konstelazioetarako latinezko izen posesiboek zazpi amaiera izan ditzakete. Hauek dira:

- ae* (adibidez, *Lyrae*),
- is* (adibidez, *Leonis*),
- i* (adibidez, *Ophiuchi*),
- us* (adibidez, *Aquarius*),
- ei* (adibidez, *Equulei*),
- ium* (adibidez, *Piscium*),
- orum* (adibidez, *Geminorum*)

Atzizki horren ordeztu, *-id* atzizkia jartzen da. Aurreko adibideak honela geldituko lirateke: *Lyrid*, *Leonid*, *Ophiuchid*, *Aquariid* (eta ez *Aquarid*), *Equulid*, *Piscid*, *Geminid*. Salbuespen bakarra Hydrus konstelaziokoekin egiten da: *Hydrusid* egiten da, Hydra konstelaziokoekin ez nahastearren. Konstelazio-izena bi hitzez osatuta dagoenean, bigarrenari bakarrik aldatzen zaio posesiboaren atzizkia. Adibidez, Canes Venatici (posesiboan, *Canum Venaticorum*) konstelazioaren kasuan, *Canum Venaticid* egiten da.

Deklinatzen direnez eta pluralez erabiltzen direnez, ohikoa da grafia-egokitzapenak egitea. Adibidez, Hercules konstelazioko izar iheskorrei *Ercolidi* deritze italieraz, *Herculids* ingelesez, *Herkuliden* alemanez, *Herculides* frantsesez; edo Phoenix konstelazioko izar iheskorrei *Phoenicids* deritze ingelesez, *Phöniciniden* alemanez, *Fenicydy* polonieraz, *Fenicidi* italieraz, *Fenícidas* gaztelaniaz.

²⁷ **erradiante** deritzo meteoro-zaparrada jakin bateko izar iheskorren ibilbide guztiek itxuraz — perspektibaren eraginez— konbergitzen duten zeru-esferako puntuari.

²⁸ Horregatik, izen femeninoak dira genero-bereizketa duten hizkuntzetan. Adibidez: *la Perseida* gaztelaniaz, *la perséide* frantsesez, *la Perseide* italieraz edo *eine Perseide* alemanez.

Euskaraz ere, antzera jokatuko da, eta latinetiko hitzekin egiten diren ohiko egokitzapenak egingo dira. Adibidez, aurreko paragrafoko adibideen kasuan: *Liridak*, *Leonidak*, *Ofiukidak*, *Akuariidak*, *Ekulidak*, *Pisizidak*, *Geminidak*. Singularrez erabili behar izanez gero, amaierako *-a* berezkozat hartuko da (adibidez, *pertseida baten argazkia*, eta ez **pertseid baten argazkia*).

Zehaztasun handiagoa behar denean, erradiantetik itxuraz gertuen dagoen izarrak duen letra grekoa eranstean zaio. Adibidez, erradiantea Taurus konstelazioko beta izarraren ondoan —hau da, Beta Tauri izarraren ondoan— duten izar iheskorak *Beta Tauridak* dira.

5.9- Izar iheskor ezagunenatariko batzuk

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Pertseidak / (Done Laurendiren malkoak)²⁹	Perseidas / Lágrimas de San Lorenzo	Perséides / Larmes de saint Laurent	Perseids / Tears of St. Lawrence
Kuadrantidak³⁰	Cuadrántidas	Quadrantides	Quadrantids
Liridak	Líridas	Lyrides	Lyrids
Drakonidak	Dracónidas / Jacobínidas	Draconides / Jacobinides	Draconids
Orionidak	Oriónidas	Orionides	Orionids
Leonidak	Leónidas	Léonides	Leonids
Geminidak	Gemínidas	Géminides	Geminids

5.10- Eguzki-sistemako beste objektu-multzo batzuk

Neptunoz haraindiko objektuak, Neptunoren orbitaz haraindi daudenak.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza
Kuiper gerrikoa	cinturón de Kuiper	ceinture de Kuiper	Kuiper belt
Oort hodeia	nube de Oort	nuage d'Oort	Oort cloud

Euskaltzaindiak 2012ko abenduaren 14an, Donostian, 2013ko urtarrilaren 25ean, Donostian, 2013ko otsailaren 22an, Bilbon, 2013ko martxoaren 22an, Bilbon, eta 2013ko maiatzaren 31n, Donostian, onartua.

²⁹ Tradiziozko izendapen kristaua, aski poetikoa, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

³⁰ Boötes konstelazioan dute erradiantea. Hala ere, dagoeneko erabiltzen ez den Quadrans Muralis konstelazioaren izenetik hartzen dute izena. Konstelazio horrek Boötes konstelazioaren parte bat hartzen zuen.

EUSKARA-ERDARAK ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

Sail-zenbakiaren esanahia: 01- planeta; 02- planeta nanoa; 03- satelitea; 04- izarra; 05- konstelazioa; 06- asterismoa; 07- nebulosa; 08- galaxia; 09- asteroidea; 10- kometa; 11- izar iheskorak; 12- bestelako objektua.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Achernar ³¹	Achernar	Achernar / Akhenar	Achernar / Achenar	Alfa Eridani	04
Adara / Adhara	Adara / Adhara	Adara / Adhara	Epsilon Canis Majoris / Adara / Adhara	Epsilon Canis Majoris	04
Adrastea	Adrastea	Adrastée	Adrastea		03
Aegir	Ægir	Ægir	Aegir		03
Aintzira nebulosa	nebulosa de la Laguna	nébuleuse de la Lagune	Lagoon Nebula		07
Aitne	Aitné	Aitné / Aïtné / Aetna	Aitne		03
Albiorix	Albiorix	Albiorix	Albiorix		03
Aldebaran	Aldebarán	Aldébaran	Aldebaran	Alfa Tauri	04
Alfa Centauri / Rigil Kentaurus	Alfa Centauri / Rigil Kentaurus	Alpha Centauri / Alpha du Centaure / Rigil Kentaurus / Rigil Kentarus / Toliman	Alpha Centauri / Rigil Kentaurus / Toliman / Rigil Kent	Alfa Centauri	04
Alfa Crucis / Acrux	Ácrux	Alpha Crucis / Acrux	Alpha Crucis / Acrux	Alfa Crucis	04
Algol	Algol	Algol	Algol A	Beta Persei	04
Altair	Altair	Altaïr	Altair	Alfa Aquilae	04
Amaltea	Amaltea	Amalthée	Amalthea		03
Ananke	Ananké / Ananqué	Ananké	Ananke		03
Andromeda	Andrómeda	Andromède	the Chained Maiden	Andromeda	05
Andromeda galaxia	galaxia de Andrómeda	galaxie d'Andromède	Andromeda Galaxy		08
Antares	Antares	Antarès	Antares	Alfa Scorpii	04
Antea	Antea	Anthée	Anthe		03
Antlia (Makina	la Máquina	Machine	the Air Pump	Antlia	05

³¹ Izena arabieratik dator (*akhir an-nahr*), eta "ibaiaren amaiera" esan nahi du. "Akhernar" balitz bezala ahoskatzen da, hau da, [ajernar] (<j> hori gaztelaniazko *ji* bezala ahoskatuta).

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
pneumatikoa)	neumática	pneumatique			
Aoede	Aeaea	Aoédé	Aoede		03
Apus (Paradisuko hegaztia)	el Ave del Paraíso	Oiseau de paradis	the Bird of Paradise	Apus	05
Aquarius (Akuarinoa)	Acuario	Verseau	the Water Bearer	Aquarius	05
Aquila (Arranoa)	el Águila	Aigle	the Eagle	Aquila	05
Ara (Aldarea)	el Altar	Autel	the Altar	Ara	05
Arcturus	Arturo / Arcturus	Arcturus	Arcturus	Alfa Boötis	04
Ariel	Ariel	Ariel	Ariel		03
Aries (Aharía)	el Carnero	Bélier	the Ram	Aries	05
Arke	Arché / Arce	Arché	Arche		03
Arrano nebulosa	nebulosa del Águila	nébuleuse de l'Aigle	Eagle Nebula		07
Arroseta nebulosa	Nebulosa de la Roseta	nébuleuse de la Rosette	Rosette Nebula		07
Artizarra ³² (artizartar)	Venus / (herri- izendapena: <i>Lucero del alba</i>)	Vénus / (herri- izendapena: <i>étoile du matin</i>)	Venus / (herri- izendapena: <i>Morning star</i>)		01
Atlas	Atlas	Atlas	Atlas		03
Auriga (Gurdizaina)	el Cochero	Cocher	the Charioteer	Auriga	05
Autonoe	Autónoe	Autonoé	Autonoe		03
Bamberga	Bamberga	Bamberga	Bamberga		09
Barnard begizta	anillo de Barnard	boucle de Barnard	Barnard's Loop		07
Bebhionn	Bebhionn	Bebhionn	Bebhionn		03
Belinda	Belinda	Belinda/ Bélinda	Belinda		03
Bergelmir	Bergelmir	Bergelmir	Bergelmir		03
Bestla	Bestla	Bestla	Bestla		03
Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri	04
Beta Crucis / Mimosa /	Becrux / Mimosa	Beta Crucis / Mimosa /	Beta Crucis / Mimosa /	Beta Crucis	04

³² izar hitza bezala deklinatzen da: *Artizarra, Artizarreko, Artizarrera, Artizarrean, Artizarraren...* **Venus** izena ere kultismo moduan erabil daiteke (eta **venustar** jatorri-adjektiboa ere bai).

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Becrux		Becrux	Becrux		
Betelgeuse	Betelgeuse	Betelgeuse	Betelgeuse	Alfa Orionis	04
Bianca	Bianca	Bianca	Bianca		03
Bode galaxia	galaxia de Bode	galaxie de Bode	Bode's Galaxy		08
Boötes (Itzaina)	el Boyero / el Pastor	Bouvier	the Herdsman	Boötes	05
Bumeran nebulosa	nebulosa (del) Boomerang	nébuleuse du Boomerang	Boomerang Nebula		07
Caelum (Zizela)	el Cincel	Burin	the Engraving Tool	Caelum	05
Caliban	Calibán	Caliban	Caliban		03
Camelopardalis (Jirafa)	la Jirafa	Girafe	the Giraffe	Camelopardalis	05
Cancer (Karramarroa)	el Cangrejo	Cancer	the Crab	Cancer	05
Canes venatici (Ehiza-txakurrak)	los Perros de caza	Chiens de chasse	the Hunting Dogs	Canes Venatici	05
Canis Maior (Txakur Handia)	el Perro Mayor	Grand Chien	the Great Dog	Canis Major	05
Canis Minor (Txakur Txikia)	el Perro Menor	Petit Chien	the Lesser Dog	Canis Minor	05
Canopus	Canopo / Canopus	Canopus	Canopus	Alfa Carinae	04
Capella	Capella	Capella	Capella	Alfa Aurigae	04
Capricornus (Kaprikornioa)	Capricornio	Capricorne	the Sea Goat	Capricornus	05
Carina (Gila)	la Quilla	Carène	the Keel	Carina	05
Cassiopeia (Kasiopea)	Casiopea	Cassiopee	the Seated Queen	Cassiopeia	05
Centaurus (Zentauroa)	el Centauro	Centaure	the Centaur	Centaurus	05
Cepheus (Zefeo)	Cefeo	Céphée	the King	Cepheus	05
Cetus (Balea)	Ceto	Baleine	the Sea Monster	Cetus	05
Chamaeleo (Kameleoia)	el Camaleón	Caméléon	the Chameleon	Chamaeleon	05
Circinus (Konpasa)	el Compás	Compas	the Compass	Circinus	05
Columba (Usoa)	la Paloma	Colombe	the Dove	Columba	05

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Coma Berenices (Berenizeren adatsa)	la cabellera de Berenice	Chevelure de Bérénice	the Bernice's Hair	Coma Berenices	05
Cordelia	Cordelia	Cordélia	Cordelia		03
Corona Australis (Hego Koroa)	la Corona Austral	Couronne australe	the Southern Crown	Corona Australis	05
Corona Borealis (Ipar Koroa)	la Corona Boreal	Couronne boréale	the Northern Crown	Corona Borealis	05
Corvus (Belea)	el Cuervo	Corbeau	the Crow	Corvus	05
Crater (Kopa)	la Copa	Coupe	the Cup	Crater	05
Cressida	Crésida	Cressida	Cressida		03
Crux (Hego Gurutzea)	la Cruz del Sur	Croix du Sud	the Southern Cross	Crux	05
Cygnus (Zisnea)	el Cisne	Cygne	the Swan	Cygnus	05
Dafnis	Dafnis	Daphnis	Daphnis		03
David	David	David	David		09
Deimos	Deimos	Déimos	Deimos		03
Delphinus (Izurdea)	el Delfín	Dauphin	the Dolphin	Delphinus	05
Deneb	Deneb	Deneb	Deneb	Alfa Cygni	04
Denebola	Denébola	Dénébola	Denebola	Beta Leonis	04
Desdemona	Desdémone	Desdémone	Desdemona		03
Despina	Despina	Despina	Despina		03
Dione	Dione	Dioné	Dione		03
Dorado (Urrezko arraina)	el Pez dorado	Dorade	the Swordfish	Dorado	05
Draco (Herensugea)	el Dragón	Dragon	the Dragon	Draco	05
Drakonidak	Dracónidas / Giacobínidas	Draconides / Giacobinides	Draconids		11
Egeon	Egeón	Égéon	Aegaeon		03
Eguzkia	Sol	Soleil	Sun		03
Ekilore galaxia	galaxia del Girasol	galaxie du Tournesol	Sunflower Galaxy		08
Elara	Elara	Élara	Elara		03
Encke kometa	cometa Encke	comète de Encke	Encke's Comet / Comet Encke		10

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Entzelado	Encélado	Encelade	Enceladus		03
Epimeteo	Epimeteo	Épiméthée	Epimetheus		03
Equuleus (Zaldia)	el Caballo	Petit Cheval	the Little Horse	Equuleus	05
Eraztun nebulosa	nebulosa del Anillo / nebulosa anular de la Lyra	nébuleuse de l'Anneau / nébuleuse de la Lyre	Ring Nebula		07
Eridanus (Eridano)	el Río	Éridan	the River	Eridanus	05
Erinome	Erínome	Érinomé	Erinome		03
Eris	Eris / Éride	Éris	Eris		02
Erriapus³³	Erriapo	Erriapus	Erriapus		03
Eskimal nebulosa / Pailazo nebulosa	nebulosa del Esquimal	nébuleuse du Clown / nébuleuse de l'Esquimau	Eskimo Nebula / Clownface Nebula / Caldwell 39		07
Esne Bidea / (Donejakue Bidea)³⁴	Vía Láctea	Voie lactée	Milky Way		08
Esponde	Espondé / Spondé	Spondé	Sponde		03
Eta Carinae nebulosa / Gila nebulosa	Nebulosa de la Quilla / Nebulosa de Carina / Nebulosa de Eta Carinae	nébuleuse de la Carène	Eta Carinae Nebula / Carina Nebula		07
Euante	Euante	Euanthé	Euanthe		03
Eufrosine	Eufrósine	Euphrosyne	Euphrosyne		09
Eunomia	Eunomia	Eunomie	Eunomia		09
Euporia	Euporia	Euporie	Euporie		03
Euridome	Eurídome	Eurydomé	Eurydome		03
Europa	Europa	Europe	Europa		03
Europa	Europa	Europe	Europa		09
Euzelade	Eucelade / Eukélade	Eukéladé	Eukelade		03
Farbauti	Farbauti	Farbauti	Farbauti		03
Febe	Febe	Phœbé	Phoebe		03

³³ Mitologia zeltako erraldoi baten izenetik eratorria.

³⁴ Tradiziozko izendapen kristaua, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Fenrir	Fenrir	Fenrir	Fenrir		03
Ferdinand	Ferdinando	Ferdinand	Ferdinand		03
Fobos	Fobos	Phobos	Phobos		03
Fomalhaut	Fomalhaut	Fomalhaut	Fomalhaut	Alfa Piscis Austrini	04
Fornax (Labea)	el Horno	Fourneau	the Furnace	Fornax	05
Fornjot	Fornjot	Fornjot	Fornjot		03
Francisco	Francisco	Francisco	Francisco		03
Galatea	Galatea	Galatée	Galatea		03
Ganimedes	Ganímedes	Ganymède	Ganymede		03
Gemini (Bikiak)	Géminis / Los Gemelos	Gémeaux	the Twins	Gemini	05
Geminidak	Gemínidas	Géminides	Geminids		11
Greip	Greip	Greip	Greip		03
Grus (Kurriloa)	la Grulla	Grue	the Crane	Grus	05
Gurdia / Zazpi ahuntzak	Carro / Cazo	Grande Casserole / Grand Chariot	Big Dipper / Plough / Saptarishi		06
Gurdi-gurpil galaxia	galaxia de la Rueda de Carro	galaxie de la roue de chariot	Cartwheel Galaxy		08
Haizagailu galaxia	galaxia del Molinete	galaxie du Moulinet	Pinwheel Galaxy		08
Hale-Bopp kometa	cometa Hale- Bopp	comète Hale- Bopp	Comet Hale- Bopp		10
Halimede	Halimede	Halimède	Halimede		03
Halley kometa	cometa Halley	comète de Halley	Halley's Comet / Comet Halley		10
Harea-erloju nebulosa	nebulosa Reloj de Arena	nébuleuse du Sablier	Hourglass Nebula / Engraved Hourglass Nebula		07
Harpalize	Harpálice	Harpalycé	Harpalyke		03
Hati	Hati	Hati	Hati		03
Haumea³⁵	Haumea	Haumea	Haumea		02
Hegemone	Hegémone	Hégémone	Hegemone		03
Hektor	Héctor	Hector	Hektor		09
Helena	Helena	Hélène	Helene		03

³⁵ Izena Hawaii uharteko *Haumea* jainkosaren izenetik eratorri da.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Helize	Hélice / Heliké	Hélicé	Helike		03
Helize nebulosa	nebulosa de la Hélice, nebulosa Helix	nébuleuse de l'Hélice	Helix Nebula / The Helix		07
Hercules (Herkules)	Hércules	Hercule	the Hercules	Hercules	05
Hermipe	Hermipé	Hermippé	Hermippe		03
Hertse	Herse	Hersé	Herse		03
Hidra	Hidra	Hydra / Hydre	Hydra		03
Higiea	Higía	Hygie / Hygée	Hygiea		02
Himalia	Himalia	Himalia	Himalia		03
Hiperion	Hiperión	Hypérion	Hyperion		03
Hoag objektua	objeto de Hoag	objet de Hoag	Hoag's Object		08
Horologium (Erlojua)	el Reloj	Horloge	the Clock	Horologium	05
Huya	Huya	Huya	Huya		02
Hydra (Hidra)	Hidra	Hydre	the Female Water Snake	Hydra	05
Hydrus (Itsas suge arra)	la Serpiente marina	Hydre mâle	the Male Water Snake	Hydrus	05
Hyrrokkin	Hyrrokkin	Hyrrokkin	Hyrrokkin		03
Ijiraq	Ijiraq	Ijiraq	Ijiraq		03
Ilargia ^{36,37}	Luna	Lune	Moon		03
Indus (Indiarra)	el Indio	Indien	the Indian	Indus	05
Interamnia	Interamnia	Interamnia	Interamnia		09
Inurri nebulosa	nebulosa de la Hormiga	nébuleuse de la Fourmi	Ant Nebula		07
Io	Ío	Io	Io		03
Ipar Gurutzea	la Cruz del Norte	Croix du nord	Northern Cross		06
Iparizarra / Polaris	Estrella Polar / Estrella del Norte / Polaris	étoile polaire / polaire / Polaris	Polaris / North Star / Northern Star / Pole Star	Alfa Ursae Minoris	04
Isonoe	Isonoé	Isonoé	Isonoe		03
Ixion	Ixión	Ixion	Ixion		02
Jano	Jano	Janus	Janus		03

³⁶ Honela deklinatzen da: *Ilargia, Ilargiko, Ilargira, Ilargian, Ilargiaren...*

³⁷ Jatorri-adjektiboa **ilargitar** da. Onargarria da **selenita** kultismoa ere.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Japeto	Jápeto	Japet	lapetus / Japetus		03
Jarnsaxa	Jarnsaxa	Jarnsaxa	Jarnsaxa		03
Jokasta	Yocasta	Jocaste	locaste		03
Julieta	Julieta	Juliette	Juliet		03
Juno	Juno	Junon	Juno		09
Jupiter (jupitertar)	Júpiter	Jupiter	Jupiter		01
Kaldene	Caldona	Chaldéné	Chaldene		03
Kale	Calé	Calé	Kale		03
Kalikore	Kallichore	Callichore / Kallikhoré	Kallichore		03
Kalipso	Calipso	Calyпсо	Calyпсо		03
Kalirroe	Calírrroe	Callirrhoé / Callirhoé	Callirrhoe		03
Kalisto	Calisto	Callisto	Callisto		03
Kalize	Cálice	Calicé / Calycé	Kalyke		03
Kari	Kari	Kari	Kari		03
Karme	Carmé	Carmé	Carme		03
Karon	Caronte	Charon	Charon		03
Karpo	Carpo	Carpo	Carpo		03
Karramarro nebulosa	nebulosa del Cangrejo	nébuleuse du Crabe	Crab Nebula		07
Kastor	Cástor	Castor	Castor	Alfa Geminorum	04
Katu-begi nebulosa	nebulosa Ojo de Gato	nébuleuse de l'Œil de Chat	Cat's Eye Nebula		07
Kiviuq	Kiviuq	Kiviuq	Kiviuq		03
Kore	Kore / Core	Coré	Kore		03
Kuadrantidak ³⁸	Cuadrántidas	Quadrantides	Quadrantids		11
Kuiper gerrikoa	cinturón de Kuiper	ceinture de Kuiper	Kuiper belt		12
Kupido	Cupido	Cupid	Cupid		03
Lacerta (Muskerra)	el Lagarto	Lézard	the Lizard	Lacerta	05
Laomedeia	Laomedeia	Laomédie	Laomedeia		03

³⁸ Boötes konstelazioan dute erradiantea. Hala ere, dagoeneko erabiltzen ez den Quadrans Muralis konstelazioaren izenetik hartzen dute izena. Konstelazio horrek Boötes konstelazioaren parte bat hartzen zuen.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Larisa	Larisa	Larissa	Larissa		03
Lauki Gorriaren nebulosa	nebulosa del Cuadrado Rojo	nébuleuse du carré rouge	Red Square Nebula		07
Leda	Leda	Léda	Leda		03
Leo (Lehoia)	el León	Lion	the Lion	Leo	05
Leo Minor (Lehoi Txikia)	el León Menor	Petit Lion	the Lesser Lion	Leo Minor	05
Leonidak	Leónidas	Léonides	Leonids		11
Lepus (Erbia)	la Liebre	Lièvre	the Hare	Lepus	05
Libra (Balantza)	la Balanza	Balance	the Scales	Libra	05
Liridak	Líridas	Lyrides	Lyrids		11
Lisitea	Lisitea	Lysithée	Lysithea		03
Loge	Loge	Loge	Loge		03
Lupus (Otsoa)	el Lobo	Loup	the Wolf	Lupus	05
Lurra³⁹ (lurtar)	Tierra, la	Terre, la	Earth, the		01
Lynx (Katamotza)	el Lince	Lynx	the Lynx	Lynx	05
Lyra (Lira)	la Lira	Lyre	the Lyre	Lyra	05
Mab	Mab	Mab	Mab		03
Magallaesen Hodei Handia	Gran Nube de Magallanes	Grand Nuage de Magellan	Large Magellanic Cloud		08
Magallaesen Hodei Txikia	Pequeña Nube de Magallanes	Petit Nuage de Magellan	Small Magellanic Cloud		08
Makemake⁴⁰	Makemake	Makemake	Makemake		02
Margarita	Margarita	Margaret / Marguerite	Margaret		03
Marte (martetar)	Marte	Mars	Mars		01
Mayall objektua	objeto de Mayall	objet de Mayall	Mayall's Object		08
Megaklite	Megaclite	Mégaclité	Megaclite		03
Mensa (Mahaia)	la Mesa	Table	the Table Mountain	Mensa	05

³⁹ lur hitza bezala deklinatzen da: *Lurra, Lurreko, Lurrera, Lurrean, Lurraren...*

⁴⁰ Izena Pazko uharteko *Make-Make* jainkoaren izenetik eratorri da.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Merkurio (merkuriar)	Mercurio	Mercure	Mercury		01
Metis	Metis	Métis	Metis		03
Metone	Metone	Méthone	Methone		03
Microscopium (Mikroskopioa)	el Microscopio	Microscope	the Microscope	Microscopium	05
Mimas	Mimas	Mimas	Mimas		03
Miranda	Miranda	Miranda	Miranda		03
Mneme	Mnemea	Mnémé	Mneme		03
Monoceros (Adarbakarra)	el Unicornio	Licorne	the Unicorn	Monoceros	05
Mundilfari	Mundilfari	Mundilfari	Mundilfari		03
Musca (Eulia)	la Mosca	Mouche	the Fly	Musca	05
Naiade	Naiad / Náyade	Naiade	Naiad		03
Narvi	Narvi	Narvi	Narvi		03
Neguko Triangelua	el Triángulo Invernal	Triangle d'hiver	Winter Triangle / Great Southern Triangle)		06
Neptuno (neptunoar)	Neptuno	Neptune	Neptune		01
Nereida	Nereida	Néréide	Nereid		03
Neso	Neso	Néso	Neso		03
Nix	Nix	Nix	Nix		03
Norma (Erregela)	La Regla	Règle	the Carpenter's Square	Norma	05
Oberon	Oberón	Obéron	Oberon		03
Octans (Oktantea)	el Octante	Octant	the Octant	Octans	05
Ofelia	Ofelia	Ophélie	Ophelia		03
Oort hodeia	nube de Oort	nuage d'Oort	Oort cloud		12
Ophiuchus (Ofiuko)	Ofiuko	Ophiuchus	the Serpent Bearer	Ophiuchus	05
Orion (Ehiztaria)	Orión	Orion	the Hunter	Orion	05
Orion nebulosa	nebulosa de Orión	nébuleuse d'Orion	Orion Nebula		07
Orionen Gerrikoa / Hiru Izarrak	el cinturón de Orión / las Tres Marías	ceinture d'Orion / baudrier d'Orion	Orion's Belt / Belt of Orion		06

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Orionidak	Oriónidas	Orionides	Orionids		11
Orko ⁴¹	Orcus	Orcus	Orcus		02
Ortosia	Ortosia	Orthosie	Orthosie		03
Paaliaq	Paaliaq	Paaliaq	Paaliaq		03
Palas	Palas	Pallas	Pallas		02
Palene	Palene	Pallène	Pallene		03
Pan	Pan	Pan	Pan		03
Pandora	Pandora	Pandore	Pandora		03
Pasifae	Pasífae	Pasiphaé	Pasiphae		03
Pasitea	Pasítea	Pasithée	Pasithee		03
Patientia	Patientia	Patientia	Patientia		09
Pavo (Pauma)	el Pavo real	Paon	the Peacock	Pavo	05
Pegasus (Pegaso)	Pegaso	Pégase	the Winged Horse	Pegasus	05
Pelikano nebulosa	nebulosa Pelícano	nébuleuse du Pélican	Pelican Nebula		07
Perdita	Perdita	Perdita	Perdita		03
Perseus (Pertseo)	Perseo	Persée	the Hero	Perseus	05
Pertseidak / (Done Laurendiren malkoak) ⁴²	Perseidas / Lágrimas de San Lorenzo	Perséides / Larmes de saint Laurent	Perseids / Tears of St. Lawrence		11
Phoenix (Fenix)	el Fénix	Phénix	the Phoenix	Phoenix	05
Pictor (Pintatzailea)	la Paleta del Pintor	Peintre	the Painter's Easel	Pictor	05
Pisces (Arrainak)	Piscis / los Peces	Poissons	the Fishes	Pisces	05
Piscis Austrinus (Hegoaldeko Arraina)	el Pez Austral	Poisson austral	the Southern Fish	Piscis Austrinus	05
Pluton ⁴³	Plutón	Pluton	Pluto		02
Polux	Pollux	Pollux	Polydeuces		03
Polux	Pólux	Pollux	Pollux	Beta Geminorum	04

⁴¹ Berria eta aski ezezaguna denez, **Orcus** izen kultua (erromatar mitologian du jatorria) erabiltzea ere ez da gaitzestekoa.

⁴² Tradiziozko izendapen kristaua, aski poetikoa, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

⁴³ Jatorri-adjektiboa **plutondar** da.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Portia	Porcia	Portia	Portia		03
Praxidize	Praxídice	Praxidiké / Praxidicé	Praxidike		03
Procyon	Proción / Procyon	Procyon	Procyon	Alfa Canis Minoris	04
Prometeo	Prometeo	Prométhée	Prometheus		03
Prospero	Próspero	Prospero	Prospero		03
Proteo	Proteo	Protée	Proteus		03
Psamate	Psámate	Psamathée	Psamathe		03
Puck	Puck	Puck	Puck		03
Puppis (Popa)	la Popa	Poupe	the Stern	Puppis	05
Pyxis (Iparrorratza)	la Brújula	Boussole	the Compass	Pyxis	05
Quaoar	Quaoar	Quaoar	Quaoar		02
Rea	Rea	Rhóa	Rhea		03
Regulus	Régulo / Regulus	Régulus	Regulus	Alfa Leonis	04
Reticulum (Sarea)	el Retículo	Réticule	the Reticle	Reticulum	05
Rigel	Rigel	Rigel	Rigel	Beta Orionis	04
Rosalinda	Rosalinda	Rosalinde	Rosalind		03
Sagitta (Gezia)	la Flecha	Flèche	the Arrow	Sagitta	05
Sagittarius (Sagitariora)	Sagitario	Sagittaire	the Archer	Sagittarius	05
Sao	Sao	Sao	Sao		03
Saturno (saturnoar)	Saturno	Saturne	Saturn		01
Scorpius (Eskorpioia)	el Escorpión	Scorpion	the Scorpion	Scorpius	05
Sculptor (Eskultorea)	el Escultor	Sculpteur	the Sculptor	Sculptor	05
Scutum (Ezkutua)	el Escudo	Écu de Sobieski	the Shield	Scutum	05
Sedna	Sedna	Sedna	Sedna		02
Serpens (Sugea)	la Serpiente	Serpent	the Serpent	Serpens	05
Setebos	Setebos	Setebos	Setebos		03
Sextans (Sestantea)	el Sextante	Sextant	the Sextant	Sextans	05

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Shoemaker-Levy 9 kometa	Shoemaker-Levy 9	comète Shoemaker-Levy 9	Comet Shoemaker-Levy 9		10
Siarnaq	Siarnaq	Siarnaq	Siarnaq		03
Silvia	Silvia	Sylvia	Sylvia		09
Sinope	Sinope	Sinopé	Sinope		03
Sirius	Sirio / Sirius	Sirius	Sirius	Alfa Canis Majoris	04
Skathi	Skadi	Skathi	Skathi		03
Skoll	Skoll	Skoll	Skoll		03
Sombrero galaxia⁴⁴	galaxia del Sombrero	galaxie du Sombrero	Sombrero Galaxy		08
Spica	Espiga / Spica	Épi / Spica	Spica	Alfa Virginis	04
Stefano	Stefano	Stephano	Stephano		03
Surtur	Surtur	Surtur	Surtur		03
Suttungr	Suttungr	Suttungr	Suttungr		03
Sycorax	Sicorax	Sycorax	Sycorax		03
Taigete	Táigete	Taygète / Taygèté	Taygete		03
Talasa	Talasa	Thalassa	Thalassa		03
Tarantula nebulosa	nebulosa de la Tarántula	nébuleuse de la Tarentule	Tarantula Nebula		07
Tarqeq	Tarqeq	Tarqeq	Tarqeq		03
Tarvos	Tarvos	Tarvos	Tarvos		03
Taurus (Zezena)	Tauro, el Toro	Taureau	the Bull	Taurus	05
Tebe	Tebe	Thébé	Thebe		03
Telescopium (Teleskopioa)	el Telescopio	Télescope	the Telescope	Telescopium	05
Telesto	Telesto	Télesto	Telesto		03
Telxinoe	Telxínoe	Telxinoé	Thelxinoe		03
Temisto	Temisto	Thémisto	Themisto		03
Tetis	Tetis	Téthys	Tethys		03
Tione	Tione	Thyoné	Thyone		03
Tisbe	Tisbe	Thisbé	Thisbe		09
Titan	Titán	Titan	Titan		03

⁴⁴ Ingeleseko *sombrero* hitzetik dator, zeinak mexikar kapela adierazten baitu; gaztelaniazko *sombrero* hitzetik mailegatu du ingelesak, eta adiera murriztu dio.

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
Titania	Titania	Titania	Titania		03
Triangulum (Triangelua)	el Triángulo	Triangle	the Triangle	Triangulum	05
Triangulum Australe (Hegoaldeko Triangelua)	el Triángulo Austral	Triangle austral	the Southern Triangle	Triangulum Australe	05
Trinculo	Trínculo	Trinculo	Trinculo		03
Triton	Tritón	Triton	Triton		03
Tucana (Tukana)	el Tucán	Toucan	the Toucan	Tucana	05
Udako Triangelua	el Triángulo de verano / el Triángulo estival	le Triangle d'été	The Summer Triangle		06
Umbriel	Umbriel	Umbriel	Umbriel		03
Urano (uranoar)	Urano	Uranus	Uranus		01
Ursa Maior (Hartz Handia)	la Osa Mayor, el Carro	Grande Ourse	the Great Bear	Ursa Major	05
Ursa Minor (Hartz Txikia)	la Osa Menor	Petite Ourse	the Little Bear	Ursa Minor	05
Varuna	Varuna	Varuna	Varuna		02
Vega	Vega	Véga	Vega	Alfa Lyrae	04
Vela (Bela)	la Vela	Voiles	the Sails	Vela	05
Vesta	Vesta	Vesta	Vesta		02
Virgo (Birjina)	Virgo, la Virgen	Vierge	the Maiden	Virgo	05
Volans (Arrain Hegalaria)	el Pez volador	Poisson volant	the Flying Fish	Volans	05
Vulpecula (Azeria)	el Zorro	Petit Renard	the Fox	Vulpecula	05
Ymir	Ymir	Ymir	Ymir		03
Zaldi-buru nebulosa	nebulosa Cabeza de Caballo	nébuleuse de la Tête de Cheval	Horsehead Nebula		07
Zapaburu galaxia	galaxia del Renacuajo	galaxie du Têtard	Tadpole Galaxy		08
Zeres	Ceres	Cérès	Ceres		02
Zibele	Cibeles	Cybèle	Cybele		09
Zigarro galaxia	Galaxia del Cigarro	galaxie du Cigare	Cigar Galaxy		08
Zilene	Cilene	Cyllène /	Cyllene		03

euskara	gaztelania	frantsesa	ingeleza	latina (nazioartekoa)	saila
		Cylléné			
Zurrunbilo galaxia	galaxia Remolino	galaxie du Tourbillon	Whirlpool Galaxy		08

GAZTELANIA-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

gaztelania	euskara
Achernar	Achernar ⁴⁵
Ácrux	Alfa Crucis / Acrux
Acuario	Aquarius (Akuarioa)
Adara / Adhara	Adara / Adhara
Adrastea	Adrastea
Aedea	Aoede
Ægir	Aegir
Águila, el	Aquila (Arranoa)
Aitné	Aitne
Albiorix	Albiorix
Aldebarán	Aldebaran
Alfa Centauri / Rigil Kentaurus	Alfa Centauri / Rigil Kentaurus
Algol	Algol
Altair	Altair
Altar, el	Ara (Aldarea)
Amaltea	Amaltea
Ananké / Ananqué	Ananke
Andrómeda	Andromeda
anillo de Barnard	Barnard begizta
Antares	Antares
Antea	Antea
Arché / Arce	Arke
Ariel	Ariel
Arturo / Arcturus	Arcturus

⁴⁵ Izena arabieratik dator (*akhir an-nahr*), eta "ibaiaren amaiera" esan nahi du. "Akhernar" balitz bezala ahoskatzen da, hau da, [ajernar] (< > hori gaztelaniazko *ji* bezala ahoskatuta).

gaztelania	euskara
Atlas	Atlas
Autónoe	Autonoe
Ave del Paraíso, el	Apus (Paradisuko hegazia)
Balanza, la	Libra (Balantza)
Bamberg	Bamberg
Bebhionn	Bebhionn
Becrux / Mimosa	Beta Crucis / Mimosa / Becrux
Belinda	Belinda
Bergelmir	Bergelmir
Bestla	Bestla
Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena
Betelgeuse	Betelgeuse
Bianca	Bianca
Boyero, el / Pastor, el	Boötes (Itzaina)
Brújula, la	Pyxis (Iparorratza)
Caballo, el	Equuleus (Zaldia)
cabellera de Berenice, la	Coma Berenices (Berenizeren adatsa)
Caldona	Kaldene
Calé	Kale
Calibán	Caliban
Cálice	Kalize
Calipso	Kalipso
Calíroo	Kalirroo
Calisto	Kalisto
Camaleón, el	Chamaeleo (Kameleoia)

gaztelania	euskara
Cangrejo, el	Cancer (Karramarroa)
Canopo / Canopus	Canopus
Capella	Capella
Capricornio	Capricornus (Kaprikornioa)
Carmé	Karme
Carnero, el	Aries (Aharria)
Caronte	Karon
Carpo	Karpo
Carro / Cazo	Gurdia / Zazpi ahuntzak
Casiopea	Cassiopeia (Kasiopea)
Cástor	Kastor
Cefeo	Cepheus (Zefeo)
Centauro, el	Centaurus (Zentauroa)
Ceres	Zeres
Ceto	Cetus (Balea)
Cibeles	Zibele
Cilene	Zilene
Cincel, el	Caelum (Zizela)
cinturón de Kuiper	Kuiper gerrikoa
cinturón de Orión, el / Tres Marías, las	Orionen Gerrikoa / Hiru Izarrak
Cisne, el	Cygnus (Zisnea)
Cochero, el	Auriga (Gurdizaina)
cometa Encke	Encke kometa
cometa Hale-Bopp	Hale-Bopp kometa
cometa Halley	Halley kometa
Compás, el	Circinus (Konpasa)
Copa, la	Crater (Kopa)
Cordelia	Cordelia
Corona Austral, la	Corona Australis (Hego Koroa)
Corona Boreal, la	Corona Borealis (Ipar Koroa)
Crésida	Cressida
Cruz del Norte, la	Ipar Gurutzea

gaztelania	euskara
Cruz del Sur, la	Crux (Hego Gurutzea)
Cuadrántidas	Kuadrantidak ⁴⁶
Cuervo, el	Corvus (Belea)
Cupido	Kupido
Dafnis	Dafnis
Dauida	Dauida
Deimos	Deimos
Delfín, el	Delphinus (Izurdea)
Deneb	Deneb
Denébola	Denebola
Desdémona	Desdemona
Despina	Despina
Dione	Dione
Dracónidas / Jacobínidas	Drakonidak
Dragón, el	Draco (Herensugea)
Egeón	Egeon
Elara	Elara
Encélado	Entzelado
Epimeteo	Epimeteo
Erínome	Erinome
Eris / Éride	Eris
Erriapo	Erriapus ⁴⁷
Escorpión, el	Scorpius (Eskorpioia)
Escudo, el	Scutum (Ezkutua)
Escultor, el	Sculptor (Eskultorea)
Espiga / Spica	Spica
Espondé / Spondé	Esponde
Estrella Polar / Estrella del Norte / Polaris	Iparizarra / Polaris

⁴⁶ Boötes konstelazioan dute erradiantea. Hala ere, dagoeneko erabiltzen ez den Quadrans Muralis konstelazioaren izenetik hartzen dute izena. Konstelazio horrek Boötes konstelazioaren parte bat hartzen zuen.

⁴⁷ Mitologia zeltako erraldoi baten izenetik eratorria.

gaztelania	euskara
Euante	Euante
Eucelade / Eukélade	Euzelade
Eufrósine	Eufrosine
Eunomia	Eunomia
Euporia	Euporia
Eurídome	Euridome
Europa	Europa
Europa	Europa
Farbauti	Farbauti
Febe	Febe
Fénix, el	Phoenix (Fenix)
Fenrir	Fenrir
Ferdinando	Ferdinand
Flecha, la	Sagitta (Gezia)
Fobos	Fobos
Fomalhaut	Fomalhaut
Fornjot	Fornjot
Francisco	Francisco
Galatea	Galatea
galaxia de Andrómeda	Andromeda galaxia
galaxia de Bode	Bode galaxia
galaxia de la Rueda de Carro	Gurdi-gurpil galaxia
Galaxia del Cigarro	Zigarro galaxia
galaxia del Girasol	Ekilore galaxia
galaxia del Molinete	Haizagailu galaxia
galaxia del Renacuajo	Zapaburu galaxia
galaxia del Sombrero	Sombrero galaxia ⁴⁸
galaxia Remolino	Zurrunbilo galaxia
Ganímedes	Ganimedes
Geminidas	Geminidak
Géminis / Los Gemelos	Gemini (Bikiak)

⁴⁸ Ingeleseko *sombrero* hitzetik dator, zeinak mexikar kapela adierazten baitu; gaztelaniazko *sombrero* hitzetik mailegatu du ingelesak, eta adiera murriztu dio.

gaztelania	euskara
Gran Nube de Magallanes	Magallaesen Hodei Handia
Greip	Greip
Grulla, la	Grus (Kurriloa)
Halimede	Halimede
Harpálice	Harpalize
Hati	Hati
Haumea	Haumea ⁴⁹
Héctor	Hektor
Hegémone	Hegemone
Helena	Helena
Hélíce / Heliké	Helize
Hércules	Hercules (Herkules)
Hermipé	Hermipe
Herse	Hertse
Hidra	Hidra
Hidra	Hydra (Hidra)
Higía	Higiea
Himalia	Himalia
Hiperión	Hiperion
Horno, el	Fornax (Labea)
Huya	Huya
Hyrrokkin	Hyrrokkin
Ijiraq	Ijiraq
Indio, el	Indus (Indiarra)
Interamnia	Interamnia
Ío	Io
Isonoé	Isonoe
Ixión	Ixion
Jano	Jano
Jápeto	Japeto
Jarnsaxa	Jarnsaxa
Jirafa, la	Camelopardalis (Jirafa)

⁴⁹ Izena Hawaii uharteko *Haumea* jainkosaren izenetik eratorri da.

gaztelania	euskara
Julieta	Julieta
Juno	Juno
Júpiter	Jupiter (jupitertar)
Kallichore	Kalikore
Kari	Kari
Kiviuq	Kiviuq
Kore / Core	Kore
Lagarto, el	Lacerta (Muskerra)
Laomedeia	Laomedeia
Larisa	Larisa
Leda	Leda
León Menor, el	Leo Minor (Lehoi Txikia)
León, el	Leo (Lehoia)
Leónidas	Leonidak
Liebre, la	Lepus (Erbia)
Lince, el	Lynx (Katamotza)
Lira, la	Lyra (Lira)
Líridas	Liridak
Lisitea	Lisitea
Lobo, el	Lupus (Otsoa)
Loge	Loge
Luna	Ilargia ^{50,51}
Mab	Mab
Makemake	Makemake ⁵²
Máquina neumática, la	Antlia (Makina pneumatikoa)
Margarita	Margarita
Marte	Marte (martetar)

⁵⁰ Honela deklinatzen da: *Ilargia, Ilargiko, Ilargira, Ilargian, Ilargiaren...*

⁵¹ Jatorri-adjektiboa **ilargitar** da. Onargarria da **selenita** kultismoa ere.

⁵² Izena Pazko uharteko *Make-Make* jainkoaren izenetik eratorri da.

gaztelania	euskara
Megaclite	Megaklite
Mercurio	Merkurio (merkuriar)
Mesa, la	Mensa (Mahaia)
Metis	Metis
Metone	Metone
Microscopio, el	Microscopium (Mikroskopioa)
Mimas	Mimas
Miranda	Miranda
Mnemea	Mneme
Mosca, la	Musca (Eulia)
Mundilfari	Mundilfari
Naiad / Náyade	Naiade
Narvi	Narvi
nebulosa (del) Boomerang	Bumeran nebulosa
nebulosa Cabeza de Caballo	Zaldi-buru nebulosa
nebulosa de la Hélice / nebulosa Helix	Helize nebulosa
nebulosa de la Hormiga	Inurri nebulosa
nebulosa de la Laguna	Aintzira nebulosa
Nebulosa de la Quilla / Nebulosa de Carina / Nebulosa de Eta Carinae	Eta Carinae nebulosa / Gila nebulosa
Nebulosa de la Roseta	Arroseta nebulosa
nebulosa de la Tarántula	Tarantula nebulosa
nebulosa de Orión	Orion nebulosa
nebulosa del Águila	Arrano nebulosa
nebulosa del Anillo / nebulosa anular de la Lyra	Eraztun nebulosa
nebulosa del Cangrejo	Karramarro nebulosa
nebulosa del Cuadrado Rojo	Lauki Gorriaren nebulosa
nebulosa del Esquimal	Eskimal nebulosa / Pailazo nebulosa

gaztelania	euskara
nebulosa Ojo de Gato	Katu-begi nebulosa
nebulosa Pelicano	Pelikano nebulosa
nebulosa Reloj de Arena	Harea-erloju nebulosa
Neptuno	Neptuno (neptunoar)
Nereida	Nereida
Neso	Neso
Nix	Nix
nube de Oort	Oort hodeia
Oberón	Oberon
objeto de Hoag	Hoag objektua
objeto de Mayall	Mayall objektua
Octante, el	Octans (Oktantea)
Ofelia	Ofelia
Ofiuco	Ophiuchus (Ofiuko)
Orcus	Orko ⁵³
Orión	Orion (Ehiztaria)
Oriónidas	Orionidak
Ortosia	Ortosia
Osa Mayor, la / Carro, el	Ursa Maior (Hartz Handia)
Osa Menor, la	Ursa Minor (Hartz Txikia)
Paaliaq	Paaliaq
Palas	Palas
Palene	Palene
Paleta del Pintor, la	Pictor (Pintatzailea)
Paloma, la	Columba (Usoa)
Pan	Pan
Pandora	Pandora
Pasífae	Pasifae
Pasítea	Pasitea
Patientia	Patientia

⁵³ Berria eta aski ezezaguna denez, **Orcus** izen kultura (erromatar mitologian du jatorria) erabiltzea ere ez da gaitzestekoa.

gaztelania	euskara
Pavo real, el	Pavo (Pauma)
Pegaso	Pegasus (Pegaso)
Pequeña Nube de Magallanes	Magallaesen Hodei Txikia
Perdita	Perdita
Perro Mayor, el	Canis Maior (Txakur Handia)
Perro Menor, el	Canis Minor (Txakur Txikia)
Perros de caza, los	Canes venatici (Ehiza-txakurrak)
Perseidas / Lágrimas de San Lorenzo	Pertseidak / (Done Laurendiren malkoak) ⁵⁴
Perseo	Perseus (Pertseo)
Pez Austral, el	Piscis Austrinus (Hegoaldeko Arraina)
Pez dorado, el	Dorado (Urrezko arraina)
Pez volador, el	Volans (Arrain Hegalaria)
Piscis / los Peces	Pisces (Arrainak)
Plutón	Pluton ⁵⁵
Pollux	Polux
Pólux	Polux
Popa, la	Puppis (Popa)
Porcia	Portia
Praxídice	Praxidize
Proción / Procyon	Procyon
Prometeo	Prometeo
Próspero	Prospero
Proteo	Proteo
Psámate	Psamate
Puck	Puck
Quaoar	Quaoar

⁵⁴ Tradiziozko izendapen kristaua, aski poetikoa, testu ez-teknikoetan erabili daitekeena.

⁵⁵ Jatorri-adjektiboa **plutondar** da.

gaztelania	euskara
Quilla, la	Carina (Gila)
Rea	Rea
Regla, la	Norma (Erregelata)
Régulo / Regulus	Regulus
Reloj, el	Horologium (Erlojua)
Reticulo, el	Reticulum (Sarea)
Rigel	Rigel
Río, el	Eridanus (Eridano)
Rosalinda	Rosalinda
Sagitario	Sagittarius (Sagitariora)
Sao	Sao
Saturno	Saturno (saturnoar)
Sedna	Sedna
Serpiente marina, la	Hydrus (Itsas suge arra)
Serpiente, la	Serpens (Sugea)
Setebos	Setebos
Sextante, el	Sextans (Sestantea)
Shoemaker-Levy 9	Shoemaker-Levy 9 kometa
Siarnaq	Siarnaq
Sicorax	Sycorax
Silvia	Silvia
Sinope	Sinope
Sirio / Sirius	Sirius
Skadi	Skathi
Skoll	Skoll
Sol	Eguzkia
Stefano	Stefano
Surtur	Surtur
Suttungr	Suttungr
Táigete	Taigete
Talasa	Talasa
Tarqeq	Tarqeq
Tarvos	Tarvos

gaztelania	euskara
Tauro / Toro, el	Taurus (Zezena)
Tebe	Tebe
Telescopio, el	Telescopium (Teleskopioa)
Telesto	Telesto
Telxínoe	Telxínoe
Temisto	Temisto
Tetis	Tetis
Tierra, la	Lurra ⁵⁶ (lurtar)
Tione	Tione
Tisbe	Tisbe
Titán	Titan
Titania	Titania
Triángulo Austral, el	Triangulum Australe (Hegoaldeko Triangelua)
Triángulo de verano, el / Triángulo estival, el	Udako Triangelua
Triángulo Invernal, el	Neguko Triangelua
Triángulo, el	Triangulum (Triangelua)
Trínculo	Trinculo
Tritón	Triton
Tucán, el	Tucana (Tukana)
Umbriel	Umbriel
Unicornio, el	Monoceros (Adarbakarra)
Urano	Urano (uranoar)
Varuna	Varuna
Vega	Vega
Vela, la	Vela (Bela)

⁵⁶ *lur* hitza bezala deklinatzen da: *Lurra, Lurreko, Lurrera, Lurrean, Lurraren...*

gaztelania	euskara
Venus / (herri-izendapena: <i>Lucero del alba</i>)	Artizarra ⁵⁷ (artizartar)
Vesta	Vesta
Vía Láctea	Esne Bidea / (Donejakue Bidea) ⁵⁸
Virgo / Virgen, la	Virgo (Birjina)
Ymir	Ymir
Yocasta	Jokasta
Zorro, el	Vulpecula (Azeria)

⁵⁷ *izar* hitza bezala deklinatzen da: *Artizarra*, *Artizarreko*, *Artizarrera*, *Artizarrean*, *Artizarraren*... **Venus** izena ere kultismo moduan erabil daiteke (eta **venustar** jatorri-adjektiboa ere bai).

⁵⁸ Tradiziozko izendapen kristaua, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

FRANTSESA-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

frantsesa	euskara
Achernar / Akhenar	Achernar ⁵⁹
Adara / Adhara	Adara / Adhara
Adrastée	Adrastea
Ægir	Aegir
nébuleuse de la Lagune	Aintzira nebulosa
Aigle	Aquila (Arranoa)
Aitné / Aïtné / Aetna	Aitne
Albiorix	Albiorix
Aldébaran	Aldebaran
Algol	Algol
Alpha Centauri / Alpha du Centaure / Rigil Kentaurus / Rigil Kentarus / Toliman	Alfa Centauri / Rigil Kentaurus
Alpha Crucis / Acrux	Alfa Crucis / Acrux
Altaïr	Altair
Amalthée	Amaltea
Ananké	Ananke
Andromède	Andromeda
Antarès	Antares
Anthée	Antea
Aoédé	Aoede
Arché	Arke
Arcturus	Arcturus
Ariel	Ariel
Atlas	Atlas
Autel	Ara (Aldarea)
Autonoé	Autonoe
Balance	Libra (Balantza)
Baleine	Cetus (Balea)
Bamberga	Bamberga

⁵⁹ Izena arabieratik dator (*akhir an-nahr*), eta "ibaiaren amaiera" esan nahi du. "Achernar" balitz bezala ahoskatzen da, hau da, [ajernar] (< > hori gaztelaniazko *ji* bezala ahoskatuta).

frantsesa	euskara
Bebhionn	Bebhionn
Bélier	Aries (Aharria)
Belinda/ Bélinda	Belinda
Bergelmir	Bergelmir
Bestla	Bestla
Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena
Beta Crucis / Mimosa / Becrux	Beta Crucis / Mimosa / Becrux
Betelgeuse	Betelgeuse
Bianca	Bianca
boucle de Barnard	Barnard begizta
Boussole	Pyxis (Iparrorratza)
Bouvier	Boötes (Itzaina)
Burin	Caelum (Zizela)
Calé	Kale
Caliban	Caliban
Calicé / Calycé	Kalize
Callichore / Kallikhoré	Kalikore
Callirhoé / Callirhoé	Kalirroe
Callisto	Kalisto
Calypso	Kalipso
Caméléon	Chamaeleo (Kameleioia)
Cancer	Cancer (Karramarroa)
Canopus	Canopus
Capella	Capella
Capricorne	Capricornus (Kaprikornioa)
Carène	Carina (Gila)
Carmé	Karme
Carpo	Karpo
Cassiopee	Cassiopeia (Kasiopea)
Castor	Kastor
ceinture de Kuiper	Kuiper gerrikoa
ceinture d'Orion /	Orionen Gerrikoa /

frantsesa	euskara
baudrier d'Orion	Hiru Izarrak
Centaure	Centaurus (Zentauroa)
Céphée	Cepheus (Zefeo)
Cérès	Zeres
Chaldéné	Kaldene
Charon	Karon
Chevelure de Bérénice	Coma Berenices (Berenizeren adatsa)
Chiens de chasse	Canes venatici (Ehiza-txakurrak)
Cocher	Auriga (Gurdizaina)
Colombe	Columba (Usoa)
comète de Encke	Encke kometa
comète de Halley	Halley kometa
comète Hale-Bopp	Hale-Bopp kometa
comète Shoemaker-Levy 9	Shoemaker-Levy 9 kometa
Compas	Circinus (Konpasa)
Corbeau	Corvus (Belea)
Cordélia	Cordelia
Coré	Kore
Coupe	Crater (Kopa)
Couronne australe	Corona Australis (Hego Koroa)
Couronne boréale	Corona Borealis (Ipar Koroa)
Cressida	Cressida
Croix du Sud	Crux (Hego Gurutzea)
Cupid	Kupido
Cybèle	Zibele
Cygne	Cygnus (Zisnea)
Cyllène / Cylléné	Zilene
Daphnis	Dafnis
Dauphin	Delphinus (Izurdea)
Davida	Davida
Déimos	Deimos
Deneb	Deneb
Dénébola	Denebola

frantsesa	euskara
Desdémone	Desdemona
Despina	Despina
Dioné	Dione
Dorade	Dorado (Urrezko arraina)
Draconides / Jacobinides	Drakonidak
Dragon	Draco (Herensugea)
Écu de Sobieski	Scutum (Ezkutua)
Égéon	Egeon
Élara	Elara
Encelade	Entzelado
Épi / Spica	Spica
Épiméthée	Epimeteo
Éridan	Eridanus (Eridano)
Érinomé	Erinome
Éris	Eris
Erriapus	Erriapus ⁶⁰
étoile polaire / polaire / Polaris	Iparizarra / Polaris
Euanthé	Euante
Eukéladé	Euzelade
Eunomie	Eunomia
Euphrosyne	Eufrosine
Euporie	Euporia
Europe	Europa
Europe	Europa
Eurydomé	Euridome
Farbauti	Farbauti
Fenrir	Fenrir
Ferdinand	Ferdinand
Flèche	Sagitta (Gezia)
Fomalhaut	Fomalhaut
Fornjot	Fornjot
Fourneau	Fornax (Labea)

⁶⁰ Mitologia zeltako erraldoi baten izenetik eratorria.

frantsesa	euskara
Francisco	Francisco
Galatée	Galatea
galaxie d'Andromède	Andromeda galaxia
galaxie de Bode	Bode galaxia
galaxie de la roue de chariot	Gurdi-gurpil galaxia
galaxie du Cigare	Zigarro galaxia
galaxie du Moulinet	Haizagailu galaxia
galaxie du Sombrero	Sombrero galaxia ⁶¹
galaxie du Têtar	Zapaburu galaxia
galaxie du Tourbillon	Zurrunbilo galaxia
galaxie du Tournesol	Ekilore galaxia
Ganymède	Ganimedes
Gémeaux	Gemini (Bikiak)
Géminides	Geminidak
Girafe	Camelopardalis (Jirafa)
Grand Chien	Canis Maior (Txakur Handia)
Grand Nuage de Magellan	Magallaesen Hodei Handia
Grande Casserole / Grand Chariot	Gurdia / Zazpi ahuntzak
Grande Ourse	Ursa Maior (Hartz Handia)
Greip	Greip
Grue	Grus (Kurriloa)
Halimède	Halimede
Harpalycé	Harpalize
Hati	Hati
Haumea	Haumea ⁶²
Hector	Hektor
Hégémone	Hegemone

⁶¹ Ingelesezkot *sombrero* hitzetik dator, zeinak mexikar kapela adierazten baitu; gaztelaniazko *sombrero* hitzetik mailegatu du ingelesak, eta adiera murriztu dio.

⁶² Izena Hawaii uharteko *Haumea* jainkosaren izenetik eratorri da.

frantsesa	euskara
Hélène	Helena
Hélicé	Helize
Hercule	Hercules (Herkules)
Hermippé	Hermipe
Hersé	Hertse
Himalia	Himalia
Horloge	Horologium (Erlojua)
Huya	Huya
Hydra / Hyde	Hidra
Hydre	Hydra (Hidra)
Hydre mâle	Hydrus (Itsas suge arra)
Hygie / Hygée	Higiea
Hypérior	Hiperion
Hyrrokkin	Hyrrokkin
Ijiraq	Ijiraq
Indien	Indus (Indiarra)
Interamnia	Interamnia
Io	Io
Isonoé	Isonoe
Ixion	Ixion
Janus	Jano
Japet	Japeto
Jarnsaxa	Jarnsaxa
Jocaste	Jokasta
Juliette	Julieta
Junon	Juno
Jupiter	Jupiter (jupitertar)
Kari	Kari
Kiviuq	Kiviuq
Croix du nord	Ipar Gurutzea
Laomédie	Laomedeia
Larissa	Larisa
Léda	Leda
Léonides	Leonidak

frantsesa	euskara
Lézard	Lacerta (Muskerra)
Licorne	Monoceros (Adarbakarra)
Lièvre	Lepus (Erbia)
Lion	Leo (Lehoia)
Loge	Loge
Loup	Lupus (Otsoa)
Lune	Ilargia ^{63,64}
Lynx	Lynx (Katamotza)
Lyre	Lyra (Lira)
Lyrides	Liridak
Lysithée	Lisitea
Mab	Mab
Machine pneumatique	Antlia (Makina pneumatikoa)
Makemake	Makemake ⁶⁵
Margaret / Marguerite	Margarita
Mars	Marte (martetar)
Mégaclité	Megaklite
Mercure	Merkurio (merkuriar)
Méthone	Metone
Métis	Metis
Microscope	Microscopium (Mikroskopioa)
Mimas	Mimas
Miranda	Miranda
Mnémé	Mneme
Mouche	Musca (Eulia)
Mundilfari	Mundilfari
Naïade	Naiade

⁶³ Honela deklinatzen da: *Ilargia, Ilargiko, Ilargira, Ilargian, Ilargiaren...*

⁶⁴ Jatorri-adjektiboa **ilargitar** da. Onargarria da **selenita** kultismoa ere.

⁶⁵ Izena Pazko uharteko *Make-Make* jainkoaren izenetik eratorri da.

frantsesa	euskara
Narvi	Narvi
nébuleuse de la Carène	Eta Carinae nebulosa / Gila nebulosa
nébuleuse de la Fourmi	Inurri nebulosa
nébuleuse de la Rosette	Arroseta nebulosa
nébuleuse de la Tarentule	Tarantula nebulosa
nébuleuse de la Tête de Cheval	Zaldi-buru nebulosa
nébuleuse de l'Aigle	Arrano nebulosa
nébuleuse de l'Anneau / nébuleuse de la Lyre	Eraztun nebulosa
nébuleuse de l'Hélice	Helize nebulosa
nébuleuse de l'Œil de Chat	Katu-begi nebulosa
nébuleuse d'Orion	Orion nebulosa
nébuleuse du Boomerang	Bumeran nebulosa
nébuleuse du carré rouge	Lauki Gorriaren nebulosa
nébuleuse du Clown / nébuleuse de l'Esquimau	Eskimal nebulosa / Pailazo nebulosa
nébuleuse du Crabe	Karramarro nebulosa
nébuleuse du Pélican	Pelikano nebulosa
nébuleuse du Sablier	Harea-erloju nebulosa
Neptune	Neptuno (neptunoar)
Néréide	Nereida
Néso	Neso
Nix	Nix
nuage d'Oort	Oort hodeia
Obéron	Oberon
objet de Hoag	Hoag objektua
objet de Mayall	Mayall objektua
Octant	Octans (Oktantea)
Oiseau de paradis	Apus (Paradisuko hegaztia)

frantsesa	euskara
Ophélie	Ofelia
Ophiuchus	Ophiuchus (Ofiuko)
Orcus	Orko ⁶⁶
Orion	Orion (Ehiztaria)
Orionides	Orionidak
Orthosie	Ortosia
Paaliaq	Paaliaq
Pallas	Palas
Pallène	Palene
Pan	Pan
Pandore	Pandora
Paon	Pavo (Pauma)
Pasiphaé	Pasifae
Pasithée	Pasitea
Patientia	Patientia
Pégase	Pegasus (Pegaso)
Peintre	Pictor (Pintatzailea)
Perdita	Perdita
Persée	Perseus (Pertseo)
Perséides / Larmes de saint Laurent	Pertseidak / (Done Laurendiren malkoak) ⁶⁷
Petit Cheval	Equuleus (Zaldia)
Petit Chien	Canis Minor (Txakur Txikia)
Petit Lion	Leo Minor (Lehoi Txikia)
Petit Nuage de Magellan	Magallaesen Hodei Txikia
Petit Renard	Vulpecula (Azeria)
Petite Ourse	Ursa Minor (Hartz Txikia)
Phénix	Phoenix (Fenix)

⁶⁶ Berria eta aski ezezaguna denez, **Orcus** izen kultura (erromatar mitologian du jatorria) erabiltzea ere ez da gaitzestekoa.

⁶⁷ Tradiziozko izendapen kristaua, aski poetikoa, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

frantsesa	euskara
Phobos	Fobos
Phœbé	Febe
Pluton	Pluton ⁶⁸
Poisson austral	Piscis Austrinus (Hegoaldeko Arraina)
Poisson volant	Volans (Arrain Hegalaria)
Poissons	Pisces (Arrainak)
Pollux	Polux
Pollux	Polux
Portia	Portia
Poupe	Puppis (Popa)
Praxidiké / Praxidicé	Praxidize
Procyon	Procyon
Prométhée	Prometeo
Prospero	Prospero
Protée	Proteo
Psamathée	Psamate
Puck	Puck
Quadrantides	Kuadrantidak ⁶⁹
Quaoar	Quaoar
Règle	Norma (Erregela)
Régulus	Regulus
Réticule	Reticulum (Sarea)
Rhêa	Rea
Rigel	Rigel
Rosalinde	Rosalinda
Sagittaire	Sagittarius (Sagitariora)
Sao	Sao
Saturne	Saturno (saturnoar)

⁶⁸ Jatorri-adjektiboa **plutondar** da.

⁶⁹ Boötes konstelazioan dute erradiantea. Hala ere, dagoeneko erabiltzen ez den Quadrans Muralis konstelazioaren izenetik hartzen dute izena. Konstelazio horrek Boötes konstelazioaren parte bat hartzen zuen.

frantsesa	euskara
Scorpion	Scorpius (Eskorpioia)
Sculpteur	Sculptor (Eskultorea)
Sedna	Sedna
Serpent	Serpens (Sugea)
Setebos	Setebos
Sextant	Sextans (Sestantea)
Siarnaq	Siarnaq
Sinopé	Sinope
Sirius	Sirius
Skathi	Skathi
Skoll	Skoll
Soleil	Eguzkia
Spondé	Esponde
Stephano	Stefano
Surtur	Surtur
Suttungr	Suttungr
Sycorax	Sycorax
Sylvia	Silvia
Table	Mensa (Mahaia)
Tarqeq	Tarqeq
Tarvos	Tarvos
Taureau	Taurus (Zezena)
Taygète / Taygèté	Taigete
Télescope	Telescopium (Teleskopioa)
Télesto	Telesto
Telxinoé	Telxinoe
Terre, la	Lurra ⁷⁰ (Iurtar)
Téthys	Tetis
Thalassa	Talasa
Thébé	Tebe
Thémisto	Temisto
Thisbé	Tisbe

⁷⁰ *lur* hitza bezala deklinatzen da: *Lurra, Lurreko, Lurrera, Lurrean, Lurraren...*

frantsesa	euskara
Thyoné	Tione
Titan	Titan
Titania	Titania
Toucan	Tucana (Tukana)
Triangle	Triangulum (Triangelua)
Triangle austral	Triangulum Australe (Hegoaldeko Triangelua)
Triangle d'été	Udako Triangelua
triangle d'hiver	Neguko Triangelua
Trinculo	Trinculo
Triton	Triton
Umbriel	Umbriel
Uranus	Urano (uranoar)
Varuna	Varuna
Véga	Vega
Vénus / (herri-izendapena: <i>étoile du matin</i>)	Artizarra ⁷¹ (artizartar)
Verseau	Aquarius (Akuarioa)
Vesta	Vesta
Vierge	Virgo (Birjina)
Voie lactée	Esne Bidea / (Donejakue Bidea) ⁷²
Voiles	Vela (Bela)
Ymir	Ymir

⁷¹ *izar* hitza bezala deklinatzen da: *Artizarra, Artizarreko, Artizarrera, Artizarrean, Artizarraren...* **Venus** izena ere kultismo moduan erabil daiteke (eta **venustar** jatorri-adjektiboa ere bai).

⁷² Tradiziozko izendapen kristaua, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

INGELESA-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

ingeleza	euskara
Achernar / Achenar	Achernar ⁷³
Adrastea	Adrastea
Aegaeon	Egeon
Aegir	Aegir
Air Pump, the	Antlia (Makina pneumatikoa)
Aitne	Aitne
Albiorix	Albiorix
Aldebaran	Aldebaran
Algol A	Algol
Alpha Centauri / Rigil Kentaurus / Toliman / Rigel Kent	Alfa Centauri / Rigil Kentaurus
Alpha Crucis / Acrux	Alfa Crucis / Acrux
Altair	Altair
Altar, the	Ara (Aldarea)
Amalthea	Amaltea
Ananke	Ananke
Andromeda Galaxy	Andromeda galaxia
Ant Nebula	Inurri nebulosa
Antares	Antares
Anthe	Antea
Aoede	Aoede
Arche	Arke
Archer, the	Sagittarius (Sagitariora)
Arcturus	Arcturus
Ariel	Ariel
Arrow, the	Sagitta (Gezia)
Atlas	Atlas
Autonoe	Autonoe
Bamberga	Bamberga
Barnard's Loop	Barnard begizta

⁷³ Izena arabieratik dator (*akhir an-nahr*), eta "ibaiaren amaiera" esan nahi du. "Achernar" balitz bezala ahoskatzen da, hau da, [ajernar] (< > hori gaztelaniazko *ji* bezala ahoskatuta).

ingeleza	euskara
Bebhionn	Bebhionn
Belinda	Belinda
Bergelmir	Bergelmir
Bernice's Hair, the	Coma Berenices (Berenizeren adatsa)
Bestla	Bestla
Beta Centauri / Hadar / Agena	Beta Centauri / Hadar / Agena
Beta Crucis / Mimosa / Becrux	Beta Crucis / Mimosa / Becrux
Betelgeuse	Betelgeuse
Bianca	Bianca
Big Dipper / Plough / Saptarishi	Gurdia / Zazpi ahuntzak
Bird of Paradise, the	Apus (Paradisuko hegaztia)
Bode's Galaxy	Bode galaxia
Boomerang Nebula	Bumeran nebulosa
Bull, the	Taurus (Zezena)
Caliban	Caliban
Callirrhoe	Kalirroe
Callisto	Kalisto
Calypso	Kalipso
Canopus	Canopus
Capella	Capella
Carme	Karme
Carpenter's Square, the	Norma (Erregela)
Carpo	Karpo
Cartwheel Galaxy	Gurdi-gurpil galaxia
Castor	Kastor
Cat's Eye Nebula	Katu-begi nebulosa
Centaur, the	Centaurus (Zentauroa)
Ceres	Zeres
Chained Maiden, the	Andromeda
Chaldene	Kaldene

ingeleza	euskara
Chameleon, the	Chamaeleo (Kameleoia)
Charioteer, the	Auriga (Gurdizaina)
Charon	Karon
Cigar Galaxy	Zigarro galaxia
Clock, the	Horologium (Erlojua)
Comet Hale–Bopp	Hale–Bopp kometa
Comet Shoemaker–Levy 9	Shoemaker-Levy 9 kometa
Compass, the	Circinus (Konpasa)
Compass, the	Pyxis (Iparrorratza)
Cordelia	Cordelia
Crab Nebula	Karramarro nebulosa
Crab, the	Cancer (Karramarroa)
Crane, the	Grus (Kurriloa)
Cressida	Cressida
Crow, the	Corvus (Belea)
Cup, the	Crater (Kopa)
Cupid	Kupido
Cybele	Zibebe
Cyllene	Zilene
Daphnis	Dafnis
David	David
Deimos	Deimos
Deneb	Deneb
Denebola	Denebola
Desdemona	Desdemona
Despina	Despina
Dione	Dione
Dolphin, the	Delphinus (Izurdea)
Dove, the	Columba (Usoa)
Draconids	Drakonidak
Dragon, the	Draco (Herensugea)
Eagle Nebula	Arrano nebulosa
Eagle, the	Aquila (Arranoa)

ingeleza	euskara
Earth, the	Lurra ⁷⁴ (lurtar)
Elara	Elara
Enceladus	Entzelado
Encke's Comet / Comet Encke	Encke kometa
Engraving Tool, the	Caelum (Zizela)
Epimetheus	Epimeteo
Epsilon Canis Majoris / Adara / Adhara	Adara / Adhara
Erinome	Erinome
Eris	Eris
Erriapus	Erriapus ⁷⁵
Eskimo Nebula / Clownface Nebula / Caldwell 39	Eskimal nebulosa / Pailazo nebulosa
Eta Carinae Nebula / Carina Nebula	Eta Carinae nebulosa / Gila nebulosa
Euanthe	Euante
Eukelade	Euzelade
Eunomia	Eunomia
Euphrosyne	Eufrosine
Euporie	Euporia
Europa	Europa
Europa	Europa
Eurydome	Euridome
Farbauti	Farbauti
Female Water Snake, the	Hydra (Hidra)
Fenrir	Fenrir
Ferdinand	Ferdinand
Fishes, the	Pisces (Arrainak)
Fly, the	Musca (Eulia)
Flying Fish, the	Volans (Arrain Hegalaria)

⁷⁴ *lur* hitza bezala deklinatzen da: *Lurra, Lurreko, Lurrera, Lurrean, Lurraren...*

⁷⁵ Mitologia zeltako erraldoi baten izenetik eratorria.

ingeleza	euskara
Fomalhaut	Fomalhaut
Fornjot	Fornjot
Fox, the	Vulpecula (Azeria)
Francisco	Francisco
Furnace, the	Fornax (Labea)
Galatea	Galatea
Ganymede	Ganimedes
Geminids	Geminidak
Giraffe, the	Camelopardalis (Jirafa)
Great Bear, the	Ursa Maior (Hartz Handia)
Great Dog, the	Canis Maior (Txakur Handia)
Greip	Greip
Halimede	Halimede
Halley's Comet / Comet Halley	Halley kometa
Hare, the	Lepus (Erbia)
Harpalyke	Harpalize
Hati	Hati
Haumea	Haumea ⁷⁶
Hegemone	Hegemone
Hektor	Hektor
Helene	Helena
Helike	Helize
Helix Nebula / The Helix	Helize nebulosa
Hercules, the	Hercules (Herkules)
Herdsmen, the	Boötes (Itzaina)
Hermippe	Hermipe
Hero, the	Perseus (Pertseo)
Herse	Hertse
Himalia	Himalia
Hoag's Object	Hoag objektua
Horsehead Nebula	Zaldi-buru nebulosa

⁷⁶ Izena Hawaii uharteko *Haumea* jainkosaren izenetik eratorri da.

ingeleza	euskara
Hourglass Nebula / Engraved Hourglass Nebula	Harea-erloju nebulosa
Hunter, the	Orion (Ehiztaria)
Hunting Dogs, the	Canes venatici (Ehiza-txakurrak)
Huya	Huya
Hydra	Hidra
Hygiea	Higiea
Hyperion	Hiperion
Hyrrokkin	Hyrrokkin
Iapetus / Japetus	Japeto
Ijiraq	Ijiraq
Indian, the	Indus (Indiarra)
Interamnia	Interamnia
Io	Io
Iocaste	Jokasta
Isonoe	Isonoe
Ixion	Ixion
Janus	Jano
Jarnsaxa	Jarnsaxa
Juliet	Julieta
Juno	Juno
Jupiter	Jupiter (jupitertar)
Kale	Kale
Kallichore	Kalikore
Kalyke	Kalize
Kari	Kari
Keel, the	Carina (Gila)
King, the	Cepheus (Zefeo)
Kiviuq	Kiviuq
Kore	Kore
Kuiper belt	Kuiper gerrikoa
Lagoon Nebula	Aintzira nebulosa
Laomedea	Laomedea
Large Magellanic	Magallaesen Hodei

ingeleza	euskara
Cloud	Handia
Larissa	Larisa
Leda	Leda
Leonids	Leonidak
Lesser Dog, the	Canis Minor (Txakur Txikia)
Lesser Lion, the	Leo Minor (Lehoi Txikia)
Lion, the	Leo (Lehoia)
Little Bear, the	Ursa Minor (Hartz Txikia)
Little Horse, the	Equuleus (Zaldia)
Lizard, the	Lacerta (Muskerra)
Loge	Loge
Lynx, the	Lynx (Katamotza)
Lyre, the	Lyra (Lira)
Lyrids	Liridak
Lysithea	Lisitea
Mab	Mab
Maiden, the	Virgo (Birjina)
Makemake	Makemake ⁷⁷
Male Water Snake, the	Hydrus (Itsas suge arra)
Margaret	Margarita
Mars	Marte (martetar)
Mayall's Object	Mayall objektua
Megaclite	Megaklite
Mercury	Merkurio (merkuriar)
Methone	Metone
Metis	Metis
Microscope, the	Microscopium (Mikroskopioa)
Milky Way	Esne Bidea / (Donejakue Bidea) ⁷⁸

⁷⁷ Izena Pazko uharteko *Make-Make* jainkoaren izenetik eratorri da.

ingeleza	euskara
Mimas	Mimas
Miranda	Miranda
Mneme	Mneme
Moon	Ilargia ^{79,80}
Mundilfari	Mundilfari
Naiad	Naiade
Narvi	Narvi
Neptune	Neptuno (neptunoar)
Nereid	Nereida
Neso	Neso
Nix	Nix
Northern Cross	Ipar Gurutzea
Northern Crown, the	Corona Borealis (Ipar Koroa)
Oberon	Oberon
Octant, the	Octans (Oktantea)
Oort cloud	Oort hodeia
Ophelia	Ofelia
Orcus	Orko ⁸¹
Orion Nebula	Orion nebulosa
Orionids	Orionidak
Orion's Belt / Belt of Orion	Orionen Gerrikoa / Hiru Izarrak
Orthosie	Ortosia
Paaliaq	Paaliaq
Painter's Easel, the	Pictor (Pintatzailea)
Pallas	Palas
Pallene	Palene

⁷⁸ Tradiziozko izendapen kristaua, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

⁷⁹ Honela deklinatzen da: *Ilargia, Ilargiko, Ilargira, Ilargian, Ilargiaren...*

⁸⁰ Jatorri-adjektiboa **ilargitar** da. Onargarria da **selenita** kultismoa ere.

⁸¹ Berria eta aski ezezaguna denez, **Orcus** izen kultua (erromatar mitologian du jatorria) erabiltzea ere ez da gaitzestekoa.

ingeleza	euskara
Pan	Pan
Pandora	Pandora
Pasiphae	Pasifae
Pasithee	Pasitea
Patientia	Patientia
Peacock, the	Pavo (Pauma)
Pelican Nebula	Pelikano nebulosa
Perdita	Perdita
Perseids / Tears of St. Lawrence	Pertseidak / (Done Laurendiren malkoak) ⁸²
Phobos	Fobos
Phoebe	Febe
Phoenix, the	Phoenix (Fenix)
Pinwheel Galaxy	Haizagailu galaxia
Pluto	Pluton ⁸³
Polaris / North Star / Northern Star / Pole Star	Iparrizarra / Polaris Star
Pollux	Polux
Polydeuces	Polux
Portia	Portia
Praxidike	Praxidize
Procyon	Procyon
Prometheus	Prometeo
Prospero	Prospero
Proteus	Proteo
Psamathe	Psamate
Puck	Puck
Quadrantids	Kuadrantidak ⁸⁴

⁸² Tradiziozko izendapen kristaua, aski poetikoa, testu ez-teknikoetan erabil daitekeena.

⁸³ Jatorri-adjektiboa **plutondar** da.

⁸⁴ Boötes konstelazioan dute erradiantea. Hala ere, dagoeneko erabiltzen ez den Quadrans Muralis konstelazioaren izenetik hartzen dute izena. Konstelazio horrek Boötes konstelazioaren parte bat hartzen zuen.

ingeleza	euskara
Quaoar	Quaoar
Ram, the	Aries (Aharria)
Red Square Nebula	Lauki Gorriaren nebulosa
Regulus	Regulus
Reticle, the	Reticulum (Sarea)
Rhea	Rea
Rigel	Rigel
Ring Nebula	Eraztun nebulosa
River, the	Eridanus (Eridano)
Rosalind	Rosalinda
Rosette Nebula	Arroseta nebulosa
Sails, the	Vela (Bela)
Sao	Sao
Saturn	Saturno (saturnoar)
Scales, the	Libra (Balantza)
Scorpion, the	Scorpius (Eskorpioia)
Sculptor, the	Sculptor (Eskultorea)
Sea Goat, the	Capricornus (Kaprikornioa)
Sea Monster, the	Cetus (Balea)
Seated Queen, the	Cassiopeia (Kasiopea)
Sedna	Sedna
Serpent Bearer, the	Ophiuchus (Ofiuko)
Serpent, the	Serpens (Sugea)
Setebos	Setebos
Sextant, the	Sextans (Sestantea)
Shield, the	Scutum (Ezkutua)
Siarnaq	Siarnaq
Sinope	Sinope
Sirius	Sirius
Skathi	Skathi
Skoll	Skoll
Small Magellanic Cloud	Magallaesen Hodei Txikia

ingeleza	euskara
Sombrero Galaxy	Sombrero galaxia ⁸⁵
Southern Cross, the	Crux (Hego Gurutzea)
Southern Crown, the	Corona Australis (Hego Koroa)
Southern Fish, the	Piscis Austrinus (Hegoaldeko Arraina)
Southern Triangle, the	Triangulum Australe (Hegoaldeko Triangelua)
Spica	Spica
Sponde	Esponde
Stephano	Stefano
Stern, the	Puppis (Popa)
Summer Triangle, the	Udako Triangelua
Sun	Eguzkia
Sunflower Galaxy	Ekilore galaxia
Surtur	Surtur
Suttungr	Suttungr
Swan, the	Cygnus (Zisnea)
Swordfish, the	Dorado (Urrezko arraina)
Sycorax	Sycorax
Sylvia	Silvia
Table Mountain, the	Mensa (Mahaia)
Tadpole Galaxy	Zapaburu galaxia
Tarantula Nebula	Tarantula nebulosa
Tarqeq	Tarqeq
Tarvos	Tarvos
Taygete	Taigete
Telescope, the	Telescopium (Teleskopioa)
Telesto	Telesto
Tethys	Tetis
Thalassa	Talasa

⁸⁵ Ingelesezko *sombrero* hitzetik dator, zeinak mexikar kapela adierazten baitu; gaztelaniazko *sombrero* hitzetik mailegatu du ingelesak, eta adiera murriztu dio.

ingeleza	euskara
Thebe	Tebe
Thelxinoe	Telxinoe
Themisto	Temisto
Thisbe	Tisbe
Thyone	Tione
Titan	Titan
Titania	Titania
Toucan, the	Tucana (Tukana)
Triangle, the	Triangulum (Triangelua)
Trinculo	Trinculo
Triton	Triton
Twins, the	Gemini (Bikiak)
Umbriel	Umbriel
Unicorn, the	Monoceros (Adarbakarra)
Uranus	Urano (uranoar)
Varuna	Varuna
Vega	Vega
Venus / (herri-izendapena: <i>Morning star</i>)	Artizarra ⁸⁶ (artizartar)
Vesta	Vesta
Water Bearer, the	Aquarius (Akuarioa)
Whirlpool Galaxy	Zurrunbilo galaxia
Winged Horse, the	Pegasus (Pegaso)
Winter Triangle / Great Southern Triangle)	Neguko Triangelua
Wolf, the	Lupus (Otsoa)
Ymir	Ymir

⁸⁶ *izar* hitza bezala deklinatzen da: *Artizarra*, *Artizarreko*, *Artizarrera*, *Artizarrean*, *Artizarren...* **Venus** izena ere kultismo moduan erabil daiteke (eta **venustar** jatorri-adjektiboa ere bai).